

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут розвитку освіти

*Альманах
творчості юних літераторів*

КИЇВ
2022

УДК 82-1(059)

Навчально-науковий інститут розвитку освіти Національного авіаційного університету: Альманах поетичної творчості юних літераторів «Білий голуб», упоряд.: Петровська Т.В. – Київ, 2022. – с. 99

До альманаху увійшли найкращі вірші учнів та студентів – учасників Всеукраїнського поетичного конкурсу «Білий голуб»

Київ, НАУ, 2022

***Шановні переможці та призери
Всеукраїнського поетичного
конкурсу «Білий голуб» – 2022!***

Від науково-педагогічних працівників Національного авіаційного університету сердечно вітаю вас із виходом нового альманаху юних літераторів «Білий голуб», який у непростий час для нашої країни об'єднав учнів, студентів, учителів, викладачів та батьків!

Альманах допомагає нам відчувати красу і неповторність української мови, дзвінкоголосий образний світ, найкращі прагнення людей, розповідає про мужність волелюбного народу, додає наснаги на нові звершення. Сторінки збірника є виявом патріотичних почуттів, передають емоційний настрій, наповнені найкращими мріями.

Хай мирний день ясніє чистим небом, приносить добро, радість, нові зустрічі і яскраві відкриття.

Із вдячністю відзначаємо членів журі, організаторів, учителів, викладачів та керівників гуртків, які сприяли проведенню Всеукраїнського поетичного конкурсу «Білий голуб».

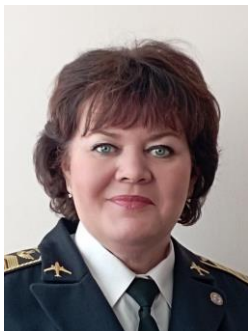
Щиро бажаємо всім учасникам конкурсу щедрої долі, творчого натхнення, високих успіхів, віри в себе, впевненості в завтрашньому дні, волі до перемоги, міцних знань, здійснення найсвітліших мрій, непохитної віри у світле майбутнє України.

Ми єдині! Слава Україні!

***З повагою
Максим ЛУЦЬКИЙ, ректор НАУ,
доктор технічних наук, професор***

БІЛИЙ ГОЛУБ – СИМВОЛ МИРУ

Всеукраїнський поетичний конкурс «Білий голуб» спрямований на розкриття таланту, розвиток творчої особистості учня та студента; стимулювання творчого мислення, прагнення до загальнонародської культури та інтелектуальної новизни; формування патріотичних почуттів засобами образного слова; популяризації національного літературного надбання; виховання любові до української мови та до України.

Поетія стимулює розуміти прекрасне, збагачує і розвиває, відкриває неповторну красу українського слова. Вірші учасників конкурсу підтримують надію на краще майбутнє в нашій державі. За результатами конкурсу 2022 року відзначено 5 перших місць, 5 других і 6 третіх місць, заохочувальними дипломами відзначено 10 учасників конкурсу з різних областей України. Учасники конкурсу – талановиті діти та молодь. Ми пишаємося творчою неповторністю кожного учасника конкурсу. Їхні поетичні твори – невичерпні джерела палкої любові до своєї країни.

Щиро дякую за сприяння в організації конкурсу директорам закладів загальної середньої освіти і закладів позашкільної освіти, учителям, викладачам та керівникам гуртків, членам журі та колегам Навчально-наукового інституту розвитку освіти Національного авіаційного університету.

Бажаю переможцям та учасникам конкурсу успіхів, оптимізму і творчої наснаги, досягати найсмівливіших задумів і високих перемог заради світлого майбутнього.

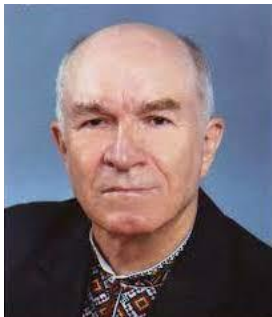
З мальовничою Україною в серці! Віримо в українських дітей, молодь і рідний народ! Хай «білий голуб – символ миру» оберігає єдину Україну!

Слава українському народу!

Галина ЛАЗАРЄВА, директор ННІРО НАУ, заслужений працівник освіти України, голова оргкомітету конкурсу

КАЛИНОВИЙ ОБЕРІГ ТВОРЧОСТІ

Підсумки конкурсу «Білий голуб» в 2022 році свідчать про те, що дуже добре, що освітяни України продовжили його і в нинішній складний час. Незважаючи на те, що під час війни в конкурсі змогли взяти участь учні і студенти не з усіх областей, але з різних регіонів, то і це залишиться в поетичному літописі творчості юних учасників, позитивно впливатиме на долучення їх у поетичних творах до роздумів і переживань за долю України.

Важливо, як діти пишуть про те, що найкраще знають – про своє шкільне життя, стосунки на дотик відкритої душі, про те, що події за класним вікном не можуть заступити, що свідчить про їх щирі вікові інтереси і здійснювані перспективи розвитку. Такі поезії, зокрема, у 10-класниці зі Львова Олени Гнатів. Ось її «Першачки»: «Швидко, як хмаринки, пропливе цей час. Хоч зараз зовсім ще ми малюки, Та скоро станемо – як мама і татусь». Читаєм, як ростуть, колядуючи: «Чути дзвони, там де царі йдуть Спасителю малятку поклонитись» («Колядка»). Або уже - «Випускники»: Перелітаєм зі старої на нову доріжку, Як з дерев цвіт перелітає за вітрами». А яка юними українськими очима калина? Вона – «мов перлінка»! «Кісточки – сердечка. Листочки м'які й ніжні, мов хмаринки». «Калина – це не просто ягідки червоні. Вона - наш традиційний оберіг» («Калина»). Так, оберіг: образ калини - у найкращих піснях про любов, у гронах плодів за образами, у вінках до весіль з мріями про щастя – то як про калину не думати, як її не поетизувати, навіть повторюючи краще, як приспів!

Найбільше віршів у цьогорічному конкурсі «Білого голуба», особливо в час агресії «двуглавого орла», як завжди, на патріотичну тематику – про Україну, рідний край, українську мову, про любов до рідного. Як раніше ми більше милувалися рідними краєвидами, хвилями гір, килимами лугів, вишиванками на українських

красунях, то нині особливо захоплюємося поєднанням національних кольорів, роздоллям ланів як жовто-блакитних, подібних на наш Державний Прапор. «Зафарбуємо жовтим фасади, І блакитним буде дах, Бо наш дім, наша рідна оселя - Жовте жито під небом в полях» («Колір твого слова», Карачун Вікторія, 11-класниця з Фастова). Бере за душу кожен вірш, який пронизаний переживанням за долю України в час агресії, в незборнім єднанні патріотичних сил, в єдності краси природи і душі. У ліричному вірші «Не віддамо краси» 9-класника Сергія Мороза з Обухівщини на Київщині, краса України оспівується як така, якій немає ціни, яку ні в якому разі не можна віддавати ворогу:

Чому не можна жити нам в мирі на землі,
Як інші всі народи – без болю та війни?
Чом ворог топче землю? У нас вона одна!
Якщо загарбати її, то зникне геть вона!

Можливість і здатність захищати рідне підтверджують переможні бої воїнів у захисті України на фронтах агресивної війни проти в десятки разів більшої від нас росії. В душі єдності лірики та патріотичного духу і вірш учня 8 класу Бабенкова Нікіти «Соборність України – одвічна мрія українського народу»:

Моя Вітчизно, зіткана з любові,
З пісень, зі смутку, з гілок калинових,
Хіба страшний для тебе лютий ворог?
Нехай потоне він у власній крові («Україна»).

Добре, що діти зі школи усвідомлюють, що життя, Україна, весь світ складаються не тільки з краси, з приємностей, але і з суперечностей, і з лиха, яке треба перетерпіти, як 9-класниці киянці Софії Ткач («Знов сирена зазвучала... В бомбосховище! Зібрались... В біді душі гартувались» - «Боротьба за свободу»).

У збірнику творів переможців конкурсу багато цікавих анотацій, міні-характеристик творчості від наставників юних, як правило вчителів, передусім викладачів української мови і літератури, може варто окремі подавати у книзі, а одну дозвольте подати у цій передмові.

Це - відгук Ольги Щербань, учительки вищої кваліфікаційної категорії на добірку віршів учениці 9 класу Академічного ліцею № 1 імені А.С. Малишка Обухівської міської ради Київської області Аріни Верхової:

«Одна мати, одна віра, одна Батьківщина даються при народженні людини», – вважає юна поетеса. Адже у нас, українців, багато спільного, що нас єднає: «козацький дух та сторінки історії, державний гімн і жовто-блакитний прапор...». І це дає нам сили та наснаги не віддавати наші території «руйнатору та будь-якому узурпатору». Україна наша, на думку Аріни, «різна, багатонаціональна, гостинна», але для всіх вона – єдина.

Багато запитань ставить перед нами життя, на які ми намагаємося знайти відповіді. Актуальним на сьогодні є: «Чому не вміють люди пробачати?». За нинішніми мірками – це слабкість. І доводиться платити «...за свої невивчені уроки...». Звичайно, для людяності, на думку Аріни, є «багато викликів...», але вона ж дає й багато переваг».

Сучасне українство багатогранне. Воно поєднало в собі трипільську культуру, «пам'ятки археології, історії та архітектури, звичаї, обряди, світогляд та фольклору колорит». Це і Змієві вали, і Бабин Яр, і наш рідний край – Обухівщина, яка виколисала талановитого поета Андрія Малишка. Юна поетеса переконана, що «...якщо далеко від рідного краю людина, У серці туга до останніх хвилин серцебиття». Тому вона закликає: «Нехай вирує життя!»

Краса врятує світ, складовими української жіночої краси є «...вишиванка, намисто, рушник і вінок». Це ще й українські обереги, створені українськими берегинями: «Одягла жінка вишиванку, розгорнула рушник, / І нехай побачить вся Україна. / Як бабусі, мами, дочки — нації квітник, / Вітають нашу рідну, незалежну і єдину». Так було, так є, так буде! Усе буде Україна!».

Одна країна може бути в серці,
рідна, не зовсім ідеальна.

Не зафарбуєш недоліки, як у гримерці,
автобіографія у неї багатостраждальна. (Аріна
Верхова, «Одна мати, одна віра, одна Батьківщина»)...

Згадую я плач за татом Федором у 1943-му, що захищав нас від фашистів, як переживає у підвалі 6-класник чернігівець Смовський Максим за татом, що пішов від сім'ї добровольцем на війну з рашистами. Син вибачивсь, «що радіє пухнастій зимі». «Привіт, татусь, тобі пишу з підвалу», «я слухаюсь і не нервую маму, і ти, рідненький, на війні кріпись», хоч «посивів від «градів». Максим запрягся не забути «очі мами, які від сліз тонули, як човни» (вірші «А пам'ятаєш, тату...», «Свято без тата», «Таткові... З війни на війну», «Будинок-оберіг»). Син уже переможець – у конкурсі «Білий голуб»!

Суголосні Максиму в патріотичних роздумах й інші учні. 8-класник Санцевич Микита зі Славутича пише: «Ти служи рідній Вітчизні, А не «прихованій» війні в чужій державі» («Герої не вмирають»). Намагається дати відсіч агресору і 11-класник киянин Владислав Нетикша: «Як же хочеться, в холодному окопі опинитись, на зло тепер усім, що кричали звідусіль! Що братами нам назвались, і діяння нелюдські, з усмішкою принесли!»

Учасники конкурсу «Білий голуб» відзначились творами про видатних людей України. Серед низки віршів 7-класниці ліцеїстки з Володимира-Волинського Дарини Католик хочу відзначити вірш «Шевченкові», життя якого «й долю України Господь зв'язав невидимим вузлом, Весь біль народу й рідної країни Шевченко передав своїм пером». Побажаєм Дарині та всім конкурсантам не тільки славити наших світочів, а й наслідувати їх приклад у житті та творчості задля України. Хвилюючий вірш «Ода Лесі Українці» написала чернігівська 8-класниця Коломієць Владислава, яка розкрила потужну снагу тяжко хворої поетеси у силі її українського духу.

Кажуть, вірш починається із заголовка. Так, вражаючий заголовок придумати можна, але чи «доросте» до нього автор всім віршем. Так я думав, читаючи вірш «Привид Львова», який створив 11-класник Олег Білецький. У пресі прозвучало на весь світ, що Привид Києва збив десятки літаків російського агресора, коли тяжко збити й один. Але згустком думок, переживань за долю України, ненависті до ворога автор «доріс» віршем до свого заголовка.

Дитячі вірші дорослішають, наповнюються українським духом, коли в них, як у Говорун Аліни, говорять поетичні символи краю. З творів 7-класниці Аліни з Білої Церкви найбільш хвилює вірш «Михайлівські дзвони», які то «стоять у зажурі» і «зорюють пам'ять в оточенні відлунням Майдану», то застогнали, «як кулі в героїв життя відбирали, як в небо птахами сини підіймались і в рідну домівку повік не вертались!». Або ось чим живе 11-класниця Слищенко Діна:

Бути українкою – це значить любити

Свою землю, свій рід, спів солов'їв.

Бути українкою – це значить тужити

За душами наших загиблих братів («Бути українкою»).

Найболючіший вірш українки Слищенко Діни «Буча».

Хто ж тоді і яким чином вийшов у переможці конкурсу «Білий голуб» серед студентів? Відчаєм схрону-підвалу у ворожому оточенні живе, не здається ворогу, збурена до відчаю, та з певною вірою в краще життя героїня твору Анастасії Богорад з кафедри журналістики Факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету («У підвалі, на холодній підлозі...»).

Коли все найкраще в житті починається і розвивається з любові, то не занадто дорослою ця тема є і для шкільної молоді. Литвин Ольвія Соломія, студента з Тернополя надихає довірою у вірші: «Твої очі»:

Твої очі, зелено-карі очі.

Знімають завісу нічного театру,

Вони не уміють брехати,

Та є щось чарівне у них.

Велику силу любові, щирих сердечних почуттів оспівує у поезії і 11-класниця Вікторія Француз з м. Остер на Чернігівщині:

Той, хто любить. Він обійме тебе без галасу,

По-домашньому, в теплому затишку...

Ти не скажеш йому «Достатньо»,

Бо любов не буває у надлишку («Той, хто любить»)...

Важливо, щоб у біді і радості українці змолоду піднімалися духом, вміли єднатися, мобілізуватися, перемагати, щоб про це мріяли змолоду, як 10-класниця Яна Юшко з Кагарлика на Київщині:

Землі родючі замість хліба

Родять бомби, снаряди і міни.

Нині у селах, містах – справжнє пекло.

Одна мрія українців єднає: Перемога! («Віра»).

Завершуючи написане, жалкую, що не всім переможцям конкурсу приділив увагу, сподіваюсь, що це надолужать інші поцінювачі юних талантів. Заслужують на похвалу, на добре слово, усі організатори і натхненники конкурсу, починаючи з відомої письменниці, знаного педагога та ініціатора конкурсу «Білий голуб», кандидата педагогічних наук Тетяни Петровської. Усім подяка і побажання нових досягнень у сприянні творчості юних в ім'я подальшого розвитку, зміцнення і захисту Незалежної України!

Василь Василяшко, *учений секретар Товариства «Знання» України, письменник, заслужений журналіст України, лауреат Всеукраїнських і Міжнародних літературних і мистецьких конкурсів, голова журі Всеукраїнського поетичного конкурсу «Білий голуб»*

ШАНОВНІ КОНКУРСАНТИ!

Ті емоції, які Ви вклали у свої вірші, свідчать про Ваш громадянський неспокій, про чітку життєву позицію та іскру Божу! Отож, бережіть цей дар і тоді неодмінно Ваш доробок стане теж зброєю.

Вдячний організаторам вже традиційного Всеукраїнського поетичного конкурсу «Білий голуб» і бажаю Вам продовжити цю благородну справу, аби ці поетичні рядки юних допомагали ровесникам зрозуміти та відчутти і патріотизм, і віру в перемогу, і любов до нашої країни!

Слава Україні!

***Василь Неволов**, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України, член НСПУ, член НСЖУ, голова творчого об'єднання драматургів України, член журі Всеукраїнського поетичного конкурсу «Білий голуб»*

Богорад Анастасія,
студентка II курсу кафедри журналістики
Факультету міжнародних відносин
Національного авіаційного університету

* * *

У підвалі на холодній підлозі
Серед міста, що-надцятий день в облозі,
Серед смерті, розпачу й плачу
Я все ще кохаю тебе на вдачу.

Вчора, жива.

Серед темряви й де сипляться стіни,
Де ніхто не прикриє спіни,
У безсиллі й розпачі на здачу
Я все ще кохаю тебе на вдачу.

Сьогодні, живу.

У прозорій надії тіні
Сонце цілує у губи сині.
Тримаю Богу вірність собачу
І все ще кохаю тебе на вдачу.

Завтра, житиму?

* * *

Гей, принеси мені перші квіти
Уплети їх, багряні, в волосся
В мўки!
Бо в душі моїй все ще діти...
Забігають й питаються «Хтось?»
То Я!

Гей, намалюй ти мою молитву
Закривавленими рукавами,
Замозоленими руками.
Бо вбито.
Бо все юнацьке в мені зарито
І моє серце люттю розлите
Увіковічене букварями.
В мені.

Гей, то подаруй мені п'янку тишу.
Канонади най зміняться піснею!
Не жорстокою і не злісною.
Мірною.
І любов'ю тонкою, помірною
Адже молодість стала чужою,
Бо зустрілась вона з війною.
Гей!

* * *

Незграбність думок нас захоплює.
Такий собі декаданс.
Примарність? Життя нам погрожує.
Я хвилююсь! А жити ще час?

Світ – полон, що керує хворобами.
Прірва відчаю – ми митці.
Естетичність знедолимо спробами,
Він творець? А чи ми Творці?

Аморальність чи все ж таки прикрість?
Занепад наново? Знов регрес?
Дай мені чортову дійсність!
Я ненавиджу хворобливий прогрес.

Ілюзія... чисте світу творіння,
Однак Я один абсолютний протест.
Він шепоче: «Жива! Ось коріння»,
Та на шкірі пече знов підтекст.

Сама до себе іще попитаю:
Помирати давно уже час?
Однак ні! Свою роль ще зіграю,
Створим дійсність не гірше за вас.

Білецький Олег,
учень 11 класу
Львівської української гуманітарної гімназії
ім. Олени Степанів з поглибленим вивченням
українознавства та англійської мови

ПРИВИД ЛЬВОВА

Регенерація слова серед отруйних неживих екранів.
Реінкарнація в воїна Бога у світі, де правлять оmani.
І тільки воля темної ночі життю цьому барв добавляє, небо безкрає
і зорі...

Містом тихо, як древній привид, блукаю.

Шепче ледь чутно темна безодня,
обрїї вкрили сиві тумани, місяць сховався за чорні, холодні зоряні
океани.

Волога розбита бруківка. Дивлюся на камінь, а бачу витвори,
створені між віками. А дощ все розказує гірко про те, що не скажеш
словами, лікує, немов погляд мами, мої незагоєні рани.

Німі образи постають напередодні світанку із величних панорам
високого замку.

Й перший промінь гріє сади природи-королеви в момент, коли знову
прикидаються каменем леви.

ІСТОРІЯ

Згадуючи минуле, йду у майбуття,
неохоче кидаючи погляди на горизонт, чекаючи повернення
годинами.

Скажи, куди так спішить життя, моя вічна утопія оповита зливами.
Не перегнати поки що час швидкими машинами, не сказати йому:
почекай, залиш момент, дай знову зібратись із силами.

Підготуватись до пророцтв страшних. Оглянутись навколо, згадати
стежки, яких давно немає за тими асфальтними схилами.

Сказати комусь ще раз – прощай, виправити помилки, які лежать на думці бетонними брилами.

МОЯ ЗИМА

Що б не сталося в цьому світі, в безкінечному колі,
не здавайся, не забувай щасливі моменти життя.
Спогади чудові, які проникають через радість
до болю, немов мальовничі сни із небуття.
Мої дивні думи, у тихому слові ідуть,
не зупиняйтеся до кінця.
Розум неспокійний у лиху годину знову злиться, знову не бачить
правди лица.
Та це не головне, це не важливо, якщо добра
і спокійна душа.
Ми й самі не уявляємо, що насправді можливо.
Якщо не забувати, де почувались щасливо.
Якщо вміти боротись від дня до ночей й від ночей
до дня.
Скоро буде зима, пора візерунків із льоду
і святкового тепла.
Не зла, а весела прозоросніжна весна,
що підіймала дух у небеса.
Вже скоро новорічні сани продзвенять недалеко від твого вікна.
Не буде омани, тільки присмак свята, Нового року, веселого Різдва.

Говорун Аліна,

учениця 7 класу Білоцерківської спеціалізованої
природничо-математичної школи I-III ступенів № 16
ім. М. О. Кириленка Білоцерківської міської ради
Київської області

Я – МОВА!

Я – мова! Я – голос народу,
Що лине з прадавніх віків!
Душа легендарного роду
І клич запальних козаків!

Я – мова! Я мудрість нетлінна,
Бо сію зерно пізнання!
Я – книга, свята і безцінна,
Що світ відкриває щодня!

Я – мова! Візитка держави,
Що волю цінує і мир!
Мій прапор незламності й слави
Здіймає народ-богатир!

Я – мова! Я зброя одвічна,
Що впевненим робить твій крок!
Смілива, надійна, велична,
Одягнена в пишний вінок!

Я – мова! Скарбниця країни,
Що гідно карбує свій шлях.
Купаю я край наш невпинно
У віршах, легендах, піснях!

Невтомно збираю щомиті
Слова до найкращих суцвіть!

Хай линуть в простори блакиті,
Проходять крізь вежі століть!

Я – мова! Я думка крилата!
Я пісня – грайлива, дзвінка!
Я посмішка сонця, я – свято!
Твоя життєдайна ріка!

Я – мова, я – щира молитва,
Господній вам дар, оберіг!
Стежина, уквітчана, світла,
Що кличе на отчий поріг!..

Я – мова ! Я – серце народу,
Що дзвоном Михайлівським б'є!
Хай лине від роду й до роду
Освячене слово моє!

Щоб зріли хліба в нас шовкові
У променях світла й добра!
Й зростали слова в нашій мові
Від подиху думки й пера!

Я – мова, зоря-берегиня,
Мелодія миру проста!..
Хай славиться ім'я віднині
Землі, що від роду свята!
Я – МОВА!..

МИХАЙЛІВСЬКІ ДЗВОНИ

Михайлівські дзвони стоять у зажурі...
Гортають, мов книгу, картини похмури,
Що знову ятрять незагоєну рану
І зорюють пам'ять відлунням майдану!

Вони не забули криваві події,
Коли об бруківку вдарялися мрії,
Злітали камінням, думками, тілами,
Вкривались туманом жалю поміж нами!
Михайлівські дзвони до бою скликали,
Вели Україну, народ захищали!
Давали покрівлю, надію і сили!..
- Хай вистоять браття! – у Бога просили!
Михайлівські дзвони скорбили, стогнали,
Як кулі в героїв життя відбирали...
Як в небо птахами сини підіймались
І в рідну домівку повік не вертались!
Невтомно щоранку здійсмались в молитві:
Свята Україна у праведній битві!
Хай небо побачить, хай небо почує
І долю найкращу народу дарує!
І небо почуло!.. Від сліз стрепенулось!
Засяяло сонцем, добром посміхнулось!
Розквітло над нами яскравим суцвіттям!
- Дай Боже всім миру на довгі століття!
Козацькому роду – завзяття й наснаги,
Щоб гідно тримати знамено відваги!
Хай радісно кличе дзвіниця свята,
Щоб славити край наш на довгі літа!
Михайлівські дзвони до Господа линуть:
- Всевишній наш Боже, храни Україну!
Щоднини її бережи від біди!

Смовський Максим,

учень 6 класу Опорного закладу – Остерської загальноосвітньої школи I-III ступенів ім. Ю. Збанацького Остерської міської ради Чернігівської області

П'ЯТЬ КОЛОСКІВ

По полю йшли прабабця і онук,
Навколо пахло стиглими житами,
Одна рука – скоцюрблена від мук,
А друга – ніжна, наче дотик мами.

Отак вони ішли. Буяло літо,
Усе навколо пахло у житах.
І раптом хлопчик в любої прабабці
Побачив гіркі сльози на очах.

І запитав: «Чому сумуєш, рідна,
Ви подивіться – поряд же краса,
Блакитне небо, золотисте жито
І в джерелі цілющая вода!».

Утерла сльози згорблена бабуся:
«Згадалась якось молодість моя,
Повір, онучку, зовсім ще недавно
Від голоду стогнала ця земля».

І задивилася старесенька на поле,
Згадала п'ятеро спіленьких колосків...
І тата, що за ці святі зернини
Отримав десять років таборів.

Згадала сиву матір, сестру, брата,
Згадала їхні зморені тіла

І мовила: «Хай завжди в цілім світі
Засіяні колишуться поля!»

Пройдуть роки, мене не стане, любий,
Та пам'ять, вірю, житиме в тобі.
Хай наш народ щасливим врешті буде,
І хліб хай завжди буде на столі!».

...

По полю йшли прабабця і онук.
Два покоління – дві незвичні долі.
І колоски тягнулися до рук
На широчезному
 засіяному
 полі...

МІСТО ЛЕГЕНД

Чи бував ти у нас на Десні,
У Чернігові – славному місті,
Де в високості – явори,
Ну а люди порядні та чисті?!

Чи ти бачив Успенський собор,
Церкву П'ятницьку, Вал і гармати,
Де, здається, серця в унісон
Над Десною кружляють завзято?!

Придивись до цієї краси,
Завітай до Полісся України,
Катеринські святі куполи
Подорожніх стрічають і нині.

В цьому місті легенд – назавжди
Ти залишиш і серце, і душу,

Бо Чернігівський шарм неземний
Не залишить нікого байдужим!

НАЙКРАЩИМ...

На серці – біль, а у душі – тривога,
Ми, діти України, просим Бога,
Щоб закінчилась люта і страшна війна,
Ми хочем жити для любові і добра,
Ми хочемо скоріш піти до школи,
Ми хочемо навчатись як ніколи.
Та в наше звичне і розмірене життя
Ввірвалася найжорстокіша війна.
Забрали спокій ви дітей України,
Та перед ворогом не станем на коліна.
Ми вболіваємо за кожного солдата...
Чийогось батька, сина, брата,
За кожного, хто з ворогом в бою
Боронить землю праведну свою,
За хлопців, що ідуть відважно в бій
І захищають край... Найкращий... Свій.
Спасибі, рідні, і уклін Вам до землі
За силу волі, стійкість на війні.
Ми впевнені, що перемоги час
Не забариться. Рідні, віримо у Вас!
Хай Божа Мати Вас підтримує в бою,
Солдате! Воїне! Я так тебе люблю.
Ми – переможемо, всі віримо в це нині.
Слава Героям! Слава Україні!

Француз Вікторія,

учениця 10 класу Опорного закладу – Остерської загальноосвітньої школи I-III ступенів ім. Ю. Збанацького Остерської ради Чернігівської області

СВІТЛО

Хтось запалює свічки,
Хтось – ліхтарики,
А Хтось – зірки.
Є Ті, Хто запалює очі, душі, серця.
Наповнює їх любов'ю.
Та є й Ті, Хто запалює тканину в смузі Бандери,
щоб навіки поквитатися з ворогом!

БУДИНКИ

Стус говорив, що будинки – то філософи. Бо мовчать.
Мені здається, що наші будинки заговорили, застогнали...
Від болю... Вибухів... Дитячого плачу...

ПАЗЛИ

Життя розклатось на два пазли:
«до» і «після».
«До» – було все: щасливе дитинство, школа, цікаві подорожі, веселі друзі, радісна бабуся, усміхнені батьки, терплячі наставники – вчителі...
І одної миті з'явилося «Після»... Невідоме... Жахаюче...
Тривожне...

ЯК ВАЖКО...

Як легко знищити людську свідомість,

залякати, поселити страх...

Як важко відродити людську душу,
облагородити думки, викреслити з пам'яті звук...
від розірваних бомб поряд.

ЯК...

Як пережити війну і залишитись Людиною?!
Як пробачити те, що у ХХІ столітті з'являються братські могили?!
Як не збожеволіти від вибухів, пострілів, авіаударів?!
Як лягати спати в одязі, очікуючи на біду?!
Як взагалі жити після цього всього?!

ОЧИСТІТЬ ДУШУ...

Очистить душу ніжними обіймами
І кавою, що милий зготував,
Старими, якісними кінофільмами,
І співом солов'я на сім октав.

І золотом осіннього пейзажу,
І просторіччям ранньої весни,
Жаринним поглядом липневого форсажу
Та теплим дотиком холодної зими.

Очистить душу Ласкою й Любов'ю,
Духмяністю квіткової роси,
І вірою, що ми, як ті троянди,
Обов'язково дочекаємось Весни.

ТОЙ, ХТО ЛЮБИТЬ

Він обійме тебе без галасу,
По-домашньому, в теплому затишку...
Ти не скажеш йому «Достатньо»,

Карачун Вікторія,

учениця 11 класу Фастівської школи народної
майстерності Фастівської міської ради
Київської області

КОЛІР ТВОГО СЛОВА

Який колір у твого слова?
Це блакитний, червоний чи синій?
Може в ньому є цілий всесвіт,
Чи гарячий колір пустині?

Ти п'єш дешеvu каву охристого кольору,
Стаканчик із легкозаймистого переробленого,
Ти кажеш погані речі, фарбуєш їх в добрі тони,
Хоч слова ті холодні й бентежні, то не твоя вина.

І цей дивний, багрянний колір,
Як з болотом намішана доля,
Сірий сумнів здогадок кволих,
Пошматована ними мова...

Складний, складений твого слова колір,
Всі відтінки у ньому змішав,
І від щирих зелених бутонів
До нестримних глибин океанів.

Хай виблискує золотом сонце,
Розбиває ті сірі вітри,
Зазирне у блакитне віконце,
А у ньому – червоні квітки.

Білий сніг, ніби сріблом сяє,
Де-не-де там багряні сліди,

Від терпкого вишневого чаю,
Що його пташечки розлили...

Ти п'єш дешеву каву охристого кольору,
Йдеш додому розгублений долею,
Стаканчик із легкозаймистого переробленого,
Що не зробиш, все ніби пороблено,

Ти кажеш погані речі, фарбуєш їх в добрі тони,
А вдома тебе чекає лиш кішка, голодна і сумна.
Хоч слова ті холодні й бентежні, то не твоя вина.
Зараз літо, а ти все хочеш, щоб почалася знову весна.

Який колір у твого слова?
А в який би ти сам фарбував?
Чи було б усе кольоровим?
А можливо у схожих тонах?

Як приємно дивитись на жовті,
Ніжні, теплі надії гілки,
І на них пурпуровії квіти,
Розцвіла вже й любов на душі.

Помаранчі ростуть за кордоном,
Але ми перетнемо кордон!
Там де сонячне тепле море,
Опинилась уява і сон.

Біла мрія твоя – реальність,
Чорне слово – друкований текст,
Нехай буде все кольоровим,
І буденність хай буде теж.

Зафарбуємо жовтим фасади,
І блакитним буде дах,

Бо наш дім, наша рідна оселя -
Жовте жито під небом в полях.

Йдеш додому розгублений долею,
Як спіймаєш бентежність долонею.
Що не зробиш, все ніби пороблено,
Не здавайся, зміни усе вдалими спробами!

А вдома тебе чекає лиш кішка голодна і сумна,
Заведемо сіреньку мишку, нехай не сидить там сама...
Зараз літо, а ти все хочеш, щоб почалася знову весна,
Та вона і почнеться скоро, й зеленітиме поки жива.

ЧОРНІ ПОМАРАНЧІ

А небо горіло тоді як ніколи,
Червоним, багряним, яскравим, пилким,
Від нього й серця загорялись і скроні,
Палали від нього гарячі думки.

Їдким помаранчем наповнилось місто,
Там бунт спалахнув у гарячих місцях,
І сипалось щиро криваве намисто,
На крихти ламаючи людський страх.

І жовтогарячу, мов фенікс, надію
Надало те пекло усім матерям,
Хоч місячні ночі давно вже не білі,
Та металобрухту лиш треба іржа.

Той шлях пурпуровий не всі ми пройшли,
Яку б кардинальську ціну не платили,
І знову, і знов, уже восьмим кольором плаче любов,
Без чуда вмирає, спускаючи кров...

Коломієць Владислава,
учениця 8 класу Опорного закладу – Остерської
загальноосвітньої школи I-III ступенів
ім. Ю. Збанацького Остерської ради
Чернігівської області

ОДА ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

У місті, що наповнене красою,
Серед природи, гідної похвал,
В сім'ї, що була сповнена любов'ю,
З'явилося дитя. Сам Бог послав
Її на землю, нашому народу,
Знедоленому, бідному послав,
Щоб відродити дух, думки, свободу
Й підняти дівчину на вічний п'єдестал.
Вона характером вдалася в батька,
Талантом – в маму Олечку пішла,
Обожнювала так Михайла дядька
І псевдонім вкраїнський узяла.
Здавалося: живи, життю радій...
А мала Леся понад сотню мрій.
Та не судилося... Підступно підповзла
Хвороба, що життя навік зламала,
Та дівчина була така міцна,
Що духом цю хворобу зупиняла.
Боролася... Терпіла...
І без зупинки для людей творила.
Спливали роки, біль не ущухав,
Міцними пазурями Лесею обіймав,
Та без надії Леся сподівалась,
Жила, творила, з часом закохалась,
А потім і коханого не стало
(Та долі і цього здалося мало).
Думки... думки... і мрії про життя

(Яка ж нелегка доленька твоя!).
А потім вийшла заміж... час радіти,
Та сподівання марнії були...
О, як хотіла Українка жити
Для України, для народу, для сім'ї.
Не стало... Спорожніла
Та сиротою обернулась враз земля,
Та на віки прославлене й донині
Великої дочки святе ім'я,
Бо твори Лесі – вічні, невмирущі,
А сила духу, ніби сталь, міцна,
На цій землі її слова – нетлінні,
Бо в серці мала те, що не вмира!

ЛІТО – НА ЗГАДКУ

Я сьогодні намалюю літо
І розфарбую його в різні кольори,
Де ясне сонечко до мене із привітом
Свої простягує ласкаві промінці.

Де кожна квіточка яскрава і духмяна,
Де стрибунець вистрибує в траві,
Де теплий вітерець, неначе дотик мами,
Де мріям ще далеко до зими.

Я розмалюю літо кольорами
Тепла і ніжності, любові і краси,
Щоб зігрівали барви вечорами,
Коли наступлять люті холоди.

Я літо в серці збережу казковим,
Щоб рік скоріш минув – і у душі
З'явилося сонечко каскадом веселковим
І в душу сяяло щасливі промінці.

Литвин Ольвія Соломія,
студентка 1 курсу Історичного факультету
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

ІЗ ЗИМОВИХ НОТАТОК

В мені завжди парує літо,
Обтяжене суніцями з кущів.
Нічні футболи, що показують гравців
І тих, що за вікном цвіркочуть тихо.

Як написати, що ти хочеш у цю ніч?
Як справдити що мрію у реальність?
Ти прагнеш мати безліч клятих чарівниць,
Світити в темряві й не знати про моральність.

Зарозумілість нас карає, наче голод.
Ти бачиш крихту, порятунок є.
Та магія — і вмить приходить солод
Брудних, нечітко виразних думок,

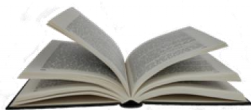
Коли твій мозок як вино, а літо — я.
Тож, власне, ролі нам дісталися погожі.
Моя — того, хто жадібно тебе уп'є
І кине у глибинні рештки корабля.

ЧОРНОЗЕМНА

У неї завжди за двадцять сьома,
Чоло в теплі, а в ногах судома.
Напівтьмяне світло, кухня,
Що слухала всі плітки, всі страждання й підлога
Напрочуд приємна, та совецкий ковйор
Нагадає про теми, які вже відійшли у минуле.
Тим минулим насправді й живемо —
То згадаємо шлях, по якому ішли уночі.
Як дідуньо стеріг її сон,
Як сльозами травила себе
І не знала, що буде далі...
Пес загавкав, діти стукують по стелі,
По підлозі.
Батарей в спокої не лишать теж.
Для неї це не дивно, для неї це знайомо.
Для мене це так дивно, для мене невідомо,
Хоча я знаю її принципи, і теж
Не розумію, як так сталось,
Що жити — це вмирати в напівтьмі?
Що жити — це погладити собаку, носити дрова, порпатись в землі...
Вона уміє дати раду цьому,
У неї дійсно все йде просто так.
На циферблаті, як завжди, за двадцять сьома,
Бо стрілка вверх ногами — то життя.

Максимчук Анна,
учениця 10 класу
Спеціалізованої школи №115
ім. І. Огієнка м. Києва

* * *

Люди біжать, кудись поспішають,
За чимось женуться, не знати за чим.
Вони не спиняються, не помічають,
Як він нерухомо, завмерши, стоїть.

Посеред вокзалу, посеред юрби.
Хтось мчить, хтось тягне з собою торби,
Штовхають його, і труться мішками,
Бруднячи одяг, йдуть далі вони.

Лиш щойно він сам із ними укупі,
Летів, поспішав навіщось, кудись.
А зараз спинився і раптом затихли,
Всі звуки, весь галас, що чувся колись.

Усе, що довкола, побачив він з краю,
Ніби чуже, усе це йому,
Ніби не він щойно біг по вокзалу,
Ніби не він знову розклад забув.

Байдужими стали щоденні турботи,
Всі плани, і розпач від втоми затих.
І спокій не знаний давно, і порожність,
Зародилися раптом у глибині.

Навіщо ми тут? Навіщо нам жити?
Невже, щоб весь час метушитись дарма?
Можливо завдання є важливіші?
Є може щось вище, ніж дурна гонитва?

Навіщо? Навіщо лиш в вухах дзвеніло,
Це мучить його і нема вороття.
Він сенс намагався знайти, зрозуміти,
Для чого насправді дається життя.

МУЧИТЬСЯ Й СТОГНЕ СВІТ...

Мучиться й стогне світ в сітях байдужості,
Помсти, неприязні, злості й брехні.
Топить його тягар безчуйності,
На дно океану помсти і лжі.
Вигрібають болото зради і підлості
Із човна пробитого, що зветься життя.
Вигрібають багнуку, багнуку нещирості,
Люди, що вміють любити й прощати.
Це ті моряки цього човна нещасного,
Котрі не коряться правилам зла,
Разом зібрались вони, і у єдності,
Спільно латають дірку човна.
Вони не готують ні помсти, ні підлості
Тим, хто пробив ту дірку в човні,
Бо знають вони, що дірка не в човнику,
Не в човнику дірка, дірка в душі.

Слищенко Діна,
учениця 11 класу Середньої
загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів
№ 279 імені Петра Григоренка

БУЧА

Я загинув о десятій нуль-нуль, коли евакуювався.
Взяв велосипед в надії на те, що перетну перехрестя.
Усе своє довге життя я так сумлінно старався
Ставитися до людей гідно, а помер від рук безчестя.

Здається, я помирала три дні.
Почала гинути, як торкнулись ті руки,
Досі все як у скаженій п'яній,
Пам'ятаю лиш обличчя, запах і муки.

А мене вбили швидко, мені пощастило.
Я помер перший, бо був за кермом,
Тому й не побачив смерть родини,
Яку намагався вивезти з пекла автом.

Я дуже плакала і гукала маму,
Бо тато вже день як міцно спав,
Для своїх 10 років я знала забагато,
Тому розуміла, що ворог до нас завітав.

Я встигла вийти заміж та народити двох прекрасних діточок,
А місяць тому зважилася нарешті пофарбувати нігті в червоний,
Всі казали: «Ти мати! Займайся саджанням садових квіток»,
Але мене позбавили життя без всілякого запитання.

Моя душа покинула тіло о третій, здається,
Саме тоді я шукав нам якоїсь води.

Подих. Постріл. Розлиті відерця.
Будь ласка, здобудьте батькам свободи.

Так дивно, жили в одному місті й не були знайомі.
Тепер ділимо одну братську могилу на двадцятьох.
А таких от, як ми, реально мільйони –
Покалічених душ, які блукають в кількох.

ВІЛЬНА

Я вільна!

Тридцять років вільна!

Мене бомблять, мене муштрують,

Мене катують, мене б'ють,

А я жива й живу,

А я все дихаю.

Зі мною говорять мої люди,

А я говорю голосами людей.

Наші українці всюди,

Вони небайдужі до наших ідей.

Я незалежна від слів тих,

Хто проголошує себе царями.

Я не стану на коліна біля них,

Не заллю своє обличчя сльозами.

Моя кров буде литись рікою

І змішається з кров'ю синів,

Моє волосся спадатиме в стрію

З рідною подругою і дочкою.
Моє серце охоплює ненависть і любов,
У моїх жилах тече сила та сталь.
Я стільки вночі прочитала молитов
І дарма зіпсувала свій кришталь.
Я піднімала булаву та пістолет,
Я одягала сукні й кітеля,
У полі ставила військовий намет,
З натхненням брала у руки пензля.
У колі друзів співаю і танцюю,
Із ними ж я йду пліч-о-пліч,
Різними фарбами світ малюю,
З ворогом говорю віч-на-віч.
І скільки болю в мені не було б –
Все ж у серці я маю добро.
Я смілива, я вірна,
Я сильна й покірна,
Я зла, запальна,
Я ніжна й сумна,
Та найголовніше – вільна!

Верхова Аріна,

учениця 8 класу Академічного ліцею № 1
імені А.С. Малишка Обухівської міської ради
Київської області

Одна мати, одна віра, одна Батьківщина
даються при народженні людини,
не на замовлення, не по обміну, не на годину,
а на життя – не десь «посередині».

Єднає нас козацький дух та сторінки історії,
державний гімн і жовто-блакитний прапор,
Ич-оба, Карпати, Говерла – це наша територія,
не віддамо своє руйнатору та будь-якому узурпатору.

А пісні, традиції та вишиванка –
скарб безцінний для кожної людини.

Об'єднує тих, хто не вважає себе самозванцем та самозванкою,
безрідною не буває навіть тварина.

Одна країна може бути в серці,
рідна, не зовсім ідеальна.

Не зафарбуєш недоліки, як у гримерці,
автобіографія у неї багатостраждальна.

Україна наша – комусь кохана,
когось відпустила, когось прийняла, комусь ненька,
різна, багатонаціональна, гостинна –
вона така одненька, а зраду болісно завжди сприймала.

Її цінуй, бережи, захищай,
не дозволяй ображати й знущатися,
а для себе пообіцяй, що будеш нею завжди пишатися.

Сучасне українство – це трипільська культура,
вона створила наш духовний і мистецький світ,
пам'ятки археології, історії та архітектури,
звичаї, обряди, світогляд та фольклору колорит.

«Змієві вали» як оборонна споруда
Нагадують не тільки про захист земель,
А й про те, що були сусіди-союзники, були й іуди,
Споконвіків така вже наша історична паралель.

Друга світова наш край не оминула,
зруйнувала мирне життя за мить,
Бабин яр – це наше минуле,
але й досі рана не загоїться, болить.

Річка Стугна багато що бачила, знає,
Та іноді здається – хоче щось розповісти.
Тече вода, і час тече, минає,
Історії перегортаємо листки.

Це місто, де я народилася, живу,
Обухівщина – край, відомий завдяки Малишку,
побачити в садибі можна наяву,
як жив поет, і як з'являлися його вірші та книжки.

Якщо далеко від рідного краю людина,
У серці туга до останніх хвилин серцебиття,
Мені пощастило – дивлюся на місто зі схилів Педини.
Квітни Обухів! Нехай вирує життя!

Гнатів Олена,
учениця 10 класу
Лицею № 66 Львівської міської ради

КАЛИНА

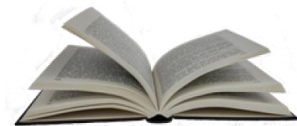
Заглянула я у шкільне вікно,
А там, на деревці, осінь червонить уже калину.
Ой, якою ж красивою вона була.
Маленька мов перлина.
Калина, калина. Твої ягідки – крихітки.
Мов червоні росинки,
Милі й красиві наче намистинки.
Пташині прикрасили гніздечка.
Калина, калина. Кісточки – сердечка.
Листочки м'які й ніжні, мов хмаринки.
Калина – це не просто ягідки червоні.
Вона – наш традиційний оберіг.
Калинонько, ми тебе дуже любим.
Даруй нам осінні радощі і сміх.
Завтра йтиму знов до школи,
Перед деревом не високим зупинюсь.
Ніжно пташкам посміхнуся,
І на калину я залюбки ще раз подивлюсь.
Пролетіли роки днів радісних минулих,
І пробігла за хвилиною хвилина.
Ми випускниками уже стали,
А за вікном червоніє знов калина.

ЗИМА – НЕ ЗИМА

Пам'ятаю, як колись, в дитинстві,
З татом сніговика ліпили,
Як з мамою у сніжки грали,
Як усі разом новорічну ялинку прикрашали,
Як для батьків із сестрою удвох колядували.
А тепер зима перетворилась просто на вітер,
На воду брудну з розталого снігу.
На заморожених у серці льодом
Сотню невдалих, нездійснених мрій минулих.
На плач гіркий, а не на радість у душі
І щасливу мить веселого сміху.
У середині мене вирує зла завірюха
Дитячих сумних спогадів, у глибині душі,
Навіки заснулих...

Нетикша Владислав,
учень 11 класу Середньої
загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 279
імені Петра Григоренка м. Києва

НЕ ТАК ПРОСТО

А ти гадав, що Україна
це так просто?
Ви її недооцінили!
Вона гартована боями
і тими рабськими віками.
Вона пройшла через страшне...
Оте поняття золоте –
Єдність, то велика сила!

Ви ж нашу силу прогляділи,
у тіні потуги своєї,
яку ж ви самі й накрутили!

Тепер же бачимо ми те,
яка історія іде
й міняє образ на нове,
бо їй ви стали не потрібні,
бо ви вже оджили своє!

А українцям я віщую...
Нова епоха вже прийшла,
ціна за неї є війна!
Але не ця...
я про наступну,
що вже тихенько почалась.
Готуються до неї ті,
хто зміг читати крізь рядки.

ПОКОЛІННЯ У ТУМАНІ

Через пекло ми пройшли!
Душу й тіло заклили,
щоб тернистий шлях пройти.

Мали на меті єдинство!
Те, що нам заповіли наші пращури.
Ми повинні неодмінно
їх не підвести.

Покоління у тумані...
І стоїш у ньому ти,
маєш вирішити одразу,
хто для тебе МИ?

Покоління у тумані...
Всяко теє забува й
очі тихо закрива...
Щоб не бачить тої правди,
і живуть у світі мрій.

Покоління у тумані...
Маєш це перемогти
й показати їм,
хто ВОНИ на цій землі.

Через пекло ми пройшли...
душу й тіло заклили.
Щоб тернистий шлях пройти,
тож ти мусиш діяти!

Порхун Кіра,
учениця 8 класу ТОВ
«Центр освіти «Оптіма» м. Києва

СЛОВА ВІКОВІ

Ще тільки вісімнадцята свіча,
А вже тривога, обстріл, диверсанти.

Ще зовсім молода душа,
А вже «тримай патрон, бо будеш воювати».

Вже краще і не мати тої вроди,
Чи слави, влади, грошей золотистих.
Я все віддам, лиш дайте дихати повітрям чистим.

То ворог мій і твій, і того.
То ворог злий, брехливий, нищівний.
Немає слів, щоб зганьбити того, хто їх наслав на нас, немов колись...

Кому молитися? Кому повірити тепер?
Чи можна повернути ту надію?
Як хочеться прокинутись живим
І повернути нашу спільну Мрію.

Кричу слова я в тиші:
«Ну в чому же ми винні?».
А й справді, де наша вина?
Ми лиш хотіли жити в Україні,
Де й без диктатора земля усім мила.

На жаль, слова це не лише мої.
Вони звучали і до цього громом.
Але так сталося, що в 22-й рік
Вони лунають й досі ненароком.

І знову, знову кулі в небі
Летять-летять в мої краї:
Одеса, Харків, Суми, Київ,
Гостомель, Маріуполь, до молодого Ірпеня...

І плаче той Кобзар,
І плаче Симоненко,
І плачуть гетьмани, і славні козаки.

Адже взялися вони знов за Україну.
«Вони» – не гетьмани, не славні козаки....

НЕ ЧУЮ

Зелені віти б'ють в лице...
Та квіту тут не чутно ще...
Але птахи чують мене.

Хтось стукає...
Та ні! Він б'є в лице!
На вулиці підшви грюкають...

І гуркотять і ніч, і день.
Птахи зовсім мене не чують...
Й мені не чутно їх пісень...

Циганенко Дарія,
учениця 8 класу Ліцею №144
ім. Г. Ващенко м. Києва

Коли почалася війна,
Мене розбудила матуся
Зі словами «Вставай, ракети летять».
Було страшно, все тіло тряслося,
Але вже не звикать.
Ми ховались в бомбосховищі
І спали, і їли.
Прибігали додому на хвильку, тільки щоб посидіти.
Це ще не минуло, я хочу ще жити,
Радіти, сміятись й усміхатись, як все це раніше було.
В думках лиш одне – перемога.
Колись ми то виграємо.
Не колись, а все скоро,
Бо наш той народ, то є справжня сила,
Бо ми нездоланні, ми сильніні духом,
В нас добрі серця
І найголовніше – ми люди.

Сороковий день війни.
Сорок днів вбивають наших.
Сорок днів ми світу кажем
«Ви не бачите жахить?! Та закрийте небо наше!»,
А вони мовчать й кивають:
«Ми накладемо санкції, ми поставимо вам зброю».
А в цей час на наші землі
Вилітають ті ракети,
Ті ракети, що вбивають
І руйнують, і травмують...

Домбровська Аріна,
учениця 6 класу Гімназії-інтернату
№ 13 м. Києва

УКРАЇНА

Я люблю свою рідну Україну,
Де сміється червона калина,
Де чарівна мелодія лине –
Це краса вся моєї країни!

Тут зростала і мама, і тато,
Тут є друзів у мене багато,
Тут лунає українськеє слово –
Для душі – це найкраща обнова!

МИР

Сонцю будемо радіти,
І сміятись, й гомоніти,
Бо настане таки мир,
Ти повір у це! Повір!

Католик Дарина,

учениця 7 класу Освітнього опорного закладу
навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня
школа I-III ступенів – ліцей» с. Зимне Володимир-
Волинського району Волинської області

МОЇЙ УКРАЇНІ

Я так люблю мою стражденну Україну
І вірю: прийде довгожданий час,
Як зірвемо кайдани й мати скаже: «Сину!
Нарешті, мир, лиши свій автомат!»

Я так люблю мою багату Україну,
Горнуся до лісів, річок, полів,
До пісні маминої у вечірню днину,
До Мавки Лесиної, до Шевченкових віршів.

Люблю я милозвучну Україну...
Віночками спілітаються слова,
Як трепетно звучить: «Моя єдина,
Найкраща, найдорожча сторона».

Горджуся мудрістю твоєю, Україно!
В науці, техніці, у медицині – знай:
Такі розумні люди тільки в нас, єдина.
Ти чуєш? Іншим їх не віддавай!

Схиляюсь перед силою твоєю, земле,
Ти вкотре підіймаєшся з колін.
Живи, а я ростиму, вчитимусь для тебе,
Щоб ти була найкраща із країн!

Ткач Софія,
учениця 9 класу
Гімназії біотехнологій № 177
м. Києва

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ

Київ мій рідненький,
Київ мій коханий.
Знав би, як сумую
За тобою я.
Хочу я додому,
До рідного двору,
Де сонечко світить, радіє сім'я.
Як там далі буде...
Ще ніхто не знає,
Де закине доля, моє майбуття.
Час усе лікує, з нами він мандрує.
І дарує людям віру у життя.

Бабенков Нікіта,
учень 8 класу
Гімназії-інтернату № 13
м. Києва

Йде дощ: від сліз він землю вмие,
Тепло прийде – і квіти розцвітуть,
І верби знов зазеленіють,
І віти в коси заплетуть,
І про Великдень –
День Великий, добрий, світлий -
Сповідить голуб миру і добра,
І на асфальті діти крейдою напишуть:
Війна скінчилася! Ура! Ура! Ура!

Україно, рідна моя нене!
Ти найкраща є завжди для мене!
Скільки ж предки тебе боронили,
Тож дали і нам в борні натхнення й сили.

Станьмо ж разом, єдності країно!
Щоб жилось нам радісно і вільно!
Стань, народе, до борні єдино,
Щоби захистити рідну Україну.

Доценко Давид,
учень 7 класу Славутицького закладу
загальної середньої освіти I-III ступенів
№ 3 Славутицької міської ради
Вишгородського району Київської області

ЗОНА АТО

Кожен день іде війна,
Кожен день десь біда!
Захопили вже наш Крим –
Кожен день вогонь і дим.
Кожен воїн каже:
– Я в дитинстві тільки грався,
А тепер не здамся!
Я країну свою не кину,
З перемогою до загину.
Ворог скільки хоч стріляй,
Але знай - країну не чіпай.
Захищала Батьківщину
Вся моя родина
І тепер буду я
Захищати свою країну
Рідну і єдину.

ЩО ПОСІЄШ, ТЕ Й ПОЖНЄШ

Добро добром вертається,
Із недругом змагається,
І сонцю посміхається,
З людьми добро це знається.

Кобил Аліна,
учениця 6 класу Турівського
навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня
школа І-ІІ ступенів – дитячий садок»
Броварського району Київської області

МІЙ СТАРШИЙ БРАТ

Юний легінь, стрункий і сміливий,
Ти обрав нелегку дорогу.
Брат мій рідний, такий красивий,
В моїм серці посіяв тривогу.
Серед сотень професій різних
Ти обрав не найлегшу долю,
Щоб звільнить від ординців грізних
І здобуть для країни волю.
Я за тебе молюсь щохвилини
І прошу порятунку у Бога,
Щоб червоним кущем калини
Вбралась вільна Україна-небога.
Повертайся скоріше до хати,
Посміхнись, як завжди, пригорнися.
Щоб не плакала більше мати,
Ти живим лиш, мій брат, залишися.

Санцевич Микита,

учень 8 класу Славутицького закладу загальної
середньої освіти I-III ступенів № 3
Славутицької міської ради
Вишгородського району Київської області

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ

Якщо ти живеш, живи!
Роби те, що хоче серце!
Ти людина, а не слуга!
Не служи іншим! Служи собі!
Якщо ти живеш –живи.
Ти людина, а не слуга!
Тож служи рідній Вітчизні,
А не «прихованій» війні в чужій державі.

В ПАМ'ЯТЬ ПРО СИНІВ

Не всім відомі їхні імена...
І де їхній дім,
І хто на них чекає,
І сльози матерів, і де їх соколів могили...
Скажи, хіба ж то батьківська вина,
Що жити без синів немає сили?

Юшко Яна,

учениця 10 класу Комунального закладу
Кагарлицької міської ради
«Черняхівська загальноосвітня
школа I-III ступенів» Київської області

ВІРА

Війна в Україні восьмий рік триває.
Народ наш синів і дочок втрачає.
Землі родючі замість хліба
Родять бомби, снаряди і міни.
Нині у селах, містах – справжнє пекло.
Одна мрія українців єднає: Перемога!
Боремося з такими нелюдами,
Яких ні вовками, ні собаками
Не можемо назвати (гріх!).
Образимо тварин: ті можуть бути добрими.
Додумалися росіяни голубів убивати,
Аби не змогли «хохлам» (синам сонця) допомагати.
Нічого святого у цих катів немає.
Як можна гордих, вільних птахів знищувати?!
Вірю: голуби – Божі птахи – принесуть Мир
У наш стражденний край!
Згадалася пророча подія восьмирічної давнини.
У Ватикані випустили пару голубів,
Аби в Україні настав Мир.
Сталося неймовірне: на одного з них
Напав ворон, а на іншого – чайка...
О, диво! Обидва голуби зуміли
Вирватися від нападників, залишитися живими –
І полетіти разом... в Україну!
Вірю: усе так і буде!
Героїзм воїнів, мрії та молитви мільйонів
Сотворять справжнє чудо!

Мороз Сергій, учень 9 класу
Академічного ліцею № 4
Обухівської міської ради
Київської області

НЕ ВІДДАМО КРАСИ!

Чому не можна жити нам в мирі на землі,
Як інші всі народи – без болю та війни?
Чом ворог топче землю? У нас вона одна!
Якщо її загарба, то зникне геть вона!
Рашисти, як мікроби, засіли на красу.
Стріляють, гатять, риють, щоб знищити усю.
Ти хочеш наші води, простори та ліси?
Ми станемо до бою – не віддамо краси!
Вона нас звеселяє, вітрами обійма,
Дощами умиває і сонцем зігрива.
Чи ти живеш в долині, чи високо в горах,
Чи коло моря близько в завітчаних садах,
Усім тепло дарує й безмежну синь небес.
Погляньмо разом в небо – там безліч є чудес.
Ми хочем в мирі жити, дружити, мандрувать,
Поїхати у гори і дім свій будувать.
Візьмімося за руки, тримаймо мужньо стрій!
Вперед до перемоги!
Здаватися не смій!

Кушнір Дар'я,
учениця 8 класу Середньої загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 279
імені Петра Григоренка м. Києва

Моя родина – милий рай дитинства!

Там тихий сон літає з воркотою...

Там сонечко розкидує своє намисто,

Та ж то усмішка мами з добротою.

Я повертатимусь до тебе, милеє дитинство!

Я буду вічно поринати у твій світ.

Я так не хочу бачити всього злочинства,

Яке б'є в наші вікна, неначе динаміт.

**Поетичне слово
членів журі**

Василь Васи́лашко,

*письменник, заслужений журналіст
України, віце-президент
Університету сучасних знань,
лауреат Всеукраїнських
літературних премій імені Лесі
Українки і Бориса Грінченка та
премій в галузі літератури -*

*мистецької премії «Київ» імені Євгена Плужника, Міжнародної
премії імені Володимира Винниченка*

УКРАЇНО, В ПАРОСТКАХ НАДІЙ...

Україно, в паростках надій,
Із широкою, як степ, душею,
В думі сивій, волі молодій –
Переймаюсь долею твоєю.

Світло з кобзарем сліпим несла,
Мову гнану зберегла в серденьку,
Всім народом у пісні пішла –
Де козак не «ко-пав кри-ни-чень-ку»?!

Привид орд у півтімі хмар не щез,
Стогне Січ у пам'яті руїнах.
України ми не прагнем десь –
В Україні хочем України!

Кличе розбрат на війну з добром –
Випрям нас у генах з підневілля.
Не діли нас, а єдною Дніпром,
Хай тебе Дніпром уже не ділять!

Київ не віддам на переділ,
Із пісень не вихлюпну Дунаю,

Бо я душу не ділю навпіл
І чужих небес не прихилию.

Повертайся, сину, в рідний дім,
Воле, менше волі дай руїні,
Незнищенні, з перемог ростім,
Більше цвіту, вишні солов'їні!

Земле рідна, чорний біль гаси,
Прокидайся не в сльозах, а в росах,
Усміхнись веселкою з грози,
Щедра будь на колос і колосів!

ШЕВЧЕНКО МІЙ...

Шевченко мій – це віщій «Заповіт»
З окопної листівки, що від тата.
По «Заповіту» мій дитячий світ
Учився перші літери складати.

Шевченко мій – це від дядя «Кобзар»,
В селі чужім дарований малому.
Поміж хлібами ніс я Божий дар,
Бо напуття було: «Молись по ньому!».

Шевченко мій – молитва до Христа,
За свій народ, за рід і власну душу.
На все життя молитва не проста,
Якщо Завіт і правду знати мушу.

Шевченко мій – це школа шкіл «Кавказ»,
«Давидові псалми» – збагнув з роками,
«Розритої могили» я торкався –
Учителька розводила руками...

Шевченко мій – в душі Україна є,
Хрущі над вишнями гудуть, світає,
І соловейко спати не дає
Думкам моїм про тебе, рідний краю.

Шевченко мій – «І мертвим, і живим...»,
До глибини душі цей вірш уразив.
Ми українцями зростали в нім –
Не з'яничарився, хто був з Тарасом...

КАЛИНОНЬКА

Калинонька! Ти – з маминої пісні,
Із цвіту у колиці та вінку,
З легенд, казок, сопілок благовісних,
Із болю на могильному горбку.
Мені життя твоїм вернули гроном,
В якому запеклась козацька кров.
Ти душу українську в нас борониш.
А в нас для тебе – ласка і любов.
Червоні грона святим, як і воду,
На зиму їх кладем за образи...
Люблю плекати твою чисту вроду,
Ти – Боже дерево, з роси й сльози.

ЯК ВАДИ НА СОЦІАЛІЗМ СПИСАЛИ...

Коли Союз від вад зазнав розвалу,
Росія, щоб у світ «без вад» іти,
Ті вад на соціалізм списала –
Де геноцид московський волі мстив.
Та Заходу Москва мов другом стала:
- Ми без соціалізму – вже брати...

Та на «братів» найближчих нападає,
Як озвірів в Москві капіталізм,

І безліч люду від життя «звільняє!..
Та зло не спишуть на соціалізм,
Бо він світам не шкодить так з Китаю,
Як із Росії колоніалізм...

ЯК ЛІКУЮ Я ПТАШКОВІ РАНИ...

Як лікую я пташкові рани
Чи несуч мамі в ночви води
І за це прозиваюся «мамин»,
То хай знають: я мамин завжди!
Й татів я, бо від тата старання:
Перед книжкою шапку зніму,
Сонце вдома мене не застане,
Буде вітер – вітрила надму,
А не щоки... Світися, зірниче
І моїх верховин у знанні!
Тату й маму, усяка пашниця
І на камені вродить мені...
Спадок наш від Богдана й Тараса,
Світова наша Київська Русь,
Дорога Незалежності траса,
Богом дане примножить клянусь!
Боже світло мій виріст боронить,
Не займе мати вад усіх – лінь,
І нащадки Орди не полонять,
Осідлаю коня, а не поні,
Не схилю прапор волі у тінь!

ЧОМУ МАКСИМКО ЗАПИТАВ: - ДЕ ТАТО?...

Максимка хвалим: - Колисать Устинку вміє!..
Онучок слухає, та мов не розуміє,
Або не вчув й перепитать не сміє..
Невдовзі бабцю запитав: - Де ж тато?
- Навіщо він тобі? - Сама ж казала, тато
Устинку вміє краще колисати.

Тетяна Петровська,

кандидат педагогічних наук, директор
Центру допрофесійної підготовки та
обдарованої учнівської молоді Навчально-
наукового інституту розвитку освіти
Національного авіаційного університету,
член НСПУ, лауреат літературної премії
імені Григорія Косинки, відмінник освіти
України

У кожного є сила,
Щоб розгорнути крила
І вірити в життя.

З літопису воскресла Україна.
Кобзар її уславив сторінки.
Зоря єдина матері і сина
Зійшла над рідним краєм на віки.

Чужинці розходились воювати.
Хай відійдуть, як зло, у вічну тінь.
Народ повстав майбутнє захищати
Для спадкоємців вільних поколінь.
Великий фронт тримає Україна,
У ворога від варварів тавро.
Народна сила волі неймовірна,
Від пращурів наснага на добро.

МАЛЬОВНИЧА УКРАЇНА

Стая вільних голубів
Розлетілася по світу.

Білий голуб полетів
В Україну нашу світлу.
Била градами війна,
Щоб боліли мужні крила.
І скривавлена весна
В мріях голуба зустріла.
Вишиванку одягла,
Огорнулася в хустину.
Довгі коси заплела
Й піднялася в небо синє.
Щоб не збився мирний птах
Поміж вибухів з дороги,
Розпізнав родинний дах
У пориві допомоги.
Щоб назад не полетів,
В храмах вітражі палають,
Не злякався літаків,
Які бомби розкидають.
Хай побачить з висоти
Мальовничу Україну,
Яку нелюди-кати
Перетворюють в руїну.
Білий голуб для життя
Стань всесильним, як молитва.
Не рятує укриття,
Коли йде жорстока битва.
У чужинців-ворогів
Зброя, щоб людей вбивати.
Сам Господь нам заповів
Свою долю вишивати.
Білий голубе, лети,
Вгору тягнеться калина,
Щоб пільму перемогти,
Хай все буде Україна!

ЖИТИ

Не вій, війна, і не дивись на мене.
Ти чорно-сіра, я люблю зелене.
Зелену ніжність польової м'яти.
Мою любов я буду захищати.
Іди назад, туди де народилась.
Для тебе там нічого не змінилось.
Для мене стежка долі зеленіє,
Ясний світанок віддано зоріє.
У тебе спроби наступу невдалі,
Збирай своїх і чимскоріш подалі,
З навалою підступних лиходіїв,
Тому, що проросли зелені мрії,
Які ніхто не зможе зупинити,
Щоб без війни і мріяти, і жити.
Так як колись, без вибухів у тиші,
Я знала, що досягнуть ранні вишні,
Старий любисток в росах зарясніє,
Мені зелені спогади навіє.
Не вій, не будь жорстокою такою,
Твоя вина, що тіні наді мною
Від чорно-сірих хмар, що вже нависли,
А я благаю небо стати чистим.
Коли гримлять снарядами гармати,
Розмиті кольори не розпізнати.
Ти чорно-сіра смуга, так буває,
Для тебе місця вже давно немає.
Іди назад, мені ти не потрібна,
У мене є моя країна рідна.
В якій палітра радості для мене,
З жовто-блакитних кольорів – зелений.

На сто, на двісті, на триста років

Ми стали старшими за ці дні.
Хтось втратив сон, хтось життєвий спокій,
А хтось назустріч пішов весні,
Щоб зупинити ворожі гради,
Російські танки і кораблі,
Перев'язати глибокі рани
Від геноциду в страшній імлі.
Війна приносить жахливі втрати,
Стискає груди нестерпний біль.
Пульсує серце, щоб розпізнати
Поміж окопів найвищу ціль.
Гучна сирена, щоб захватись
До бомбосховища, в укриття.
Війною ворог зумів прорватись
На рідну землю у сенс життя.
Перетворився день на руїни.
Не розпізнати частин доби,
Щоб нам піднятись до України,
Почути поклик до боротьби.
Весна рішуче перемагає,
Від світла правди зникає зло.
Блакитне небо народ тримає,
Щоб мирне сонце для нас зійшло.

Шкільний дзвінок
 завжди звучить однаково,
Але першого вересня
 учні і вчителі відчувають,
Що у нього
 нова мелодія.
Він уміє бігти вперед,
 кликати за собою
І зустрічати...

Леся Хоменко-Семенова,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології професійної освіти, відповідальна за роботу зі студентами Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету

Настане День...

І з променем весни

Настане світла мить для України!

Повернуться до матерів сини

І вийде з бомбосховища Дитина!

І слово «Мир» - вже стане не таким...

Його нарешті будуть розуміти -

Коли достатньо бути разом всім

І щоб живі й здорові наші діти!

І цінності змінились назавжди!

Пріоритети на «Життя» змінились!

Зітруться з часом і війни сліди...

Ще трішки, ми упевнені, лишилось!

Важливо тільки віри не втрачать!

Бо правда і життя - на боці наших!

Ми знову будем жити і кохати,

І процвітати, і усім покажем...

Чого ми варті! І завжди були

Достойними всіх цінностей на світі!

Заводи загудуть, намеле хліба млин,

За парти знову сядуть наші діти!

Настане День...

І з променем весни

Настане світла мить для України!

Повернуться і доньки, і сини!

І посміхнеться сонечку Дитина!

Я пишаюсь тобою, український солдате!

Захисник мій, товаришу, друже і брате!

Я пишаюсь тобою і вірю у тебе!

Завдяки лиш тобі я бачу небо!

Завдяки лиш тобі я бачу майбутнє,

Де країна - єдина, на вулицях - людно!

Доки ти у строю й твої побратими -

Ми всі віримо в мир і всі ми єдині!

Я молюся за тебе, український солдате!

Ти - єдина надія, мій друже і брате!

Ти за матір, за батька, за доньку і сина!

За тобою - народ і твоя УКРАЇНА!!!

Чого ви прийшли до моєї країни?

Мені важко це все зрозуміть, бо я просто - ДИТИНА!

Мала і наївна, що вірить матусі,

Чому мій татусь постійно в напрузі?

Чому він так міцно мене обіймає

І маму цілує, і сльози втирає...

Чому я проснулась від шуму страшного?

Чом мушу втікати із рідного дому?!

Чому.... Мені важко це все зрозуміти...

Мій тато сказав: «Не збираюсь сидіти!
За ньеньку-Україну піду воювати...»
Мама нічого не встигла й сказати...

А я.... А що я? Я просто - ДИТИНА!
Навіщо прийшли до моєї КРАЇНИ???
Хіба ж то у вас немає дітей?
Вам хочеться крові і смертей?

А я хочу жити у мирному світі,
Щоб мама і тато, і радісні діти!
Навіщо прийшли до моєї КРАЇНИ?
Дайте життя українській ДИТИНИ!!!

Доброго вечора, ми з України!
Ви тепер знаєте, хто ми такі!
Так ми живі, ми сильні, єдині!
Непереможні і не слабкі!

Доброго вечора, ми з України!
Це там, де Київ, де Харків, Херсон,
І Маріуполь, Чернігів і Крим,
Де всі серця горять в унісон!

Доброго вечора, ми з України!
Де щирі люди живуть у добрі!
Де світить сонце, де кожної днини
Небо відблискує у Дніпрі.

Доброго вечора, ми з України!
Де солов'їна щомиті звучить.
Наша країна - могутня, єдина!
Наша земля і МИ тут будемо жити!!!

Ольга Довгоп'ят (Колінченко),
відмінник освіти України, член
Національної спілки письменників
України, лауреат літературної премії імені
Григорія Косинки

* * *

Україно моя!
Я люблю твої сині блакиті,
твої сиві ліси й золотаві поля!
Моя рідна земля!
Ти мені найрідніша у світі.
Я без тебе не зможу
прожити і дня.
Я кровинка твоя!
Твоя донечка, рідна Вкраїно.
І куди б не закинула доля - повік
я пташиною, рідна,
до тебе прилину
із найдальших у світі доріг.

Перемагаю
знов сама себе,
мов вітер
листя,
думку обриваю.
Журби холодної
річки
із серця виливаю.
Перемагаю

біль і суесту,
спиняю
хмари
смертних вітровіїв
і йду...
Все далі й далі йду,
до перемоги,
бо спинитися
не смію.

Зітри веселкою любові
всі хмари:
болю, війн, незгод
навіть у небі
дум людських...

Благословенна тиша
ниткою снується
у коридорах школи,
та їй прижитися
ми не дамо
ніколи.

День березневий
в сонячнім соці
щедро купається.
На кожному кроці
трав зеленавих
пісня дзюркоче,
ніжним струмочком
серце лоскоче.
Лиш доторкнися
сонного дуба –
зразу ж відчуєш
як в світі любо!

Сніжинкою розтала
остання думка
про гострезні жала
воєнних днів,
безсонячних і сірих.
Струмком стекли
і смуток, і зневіра,
а перемоги струм
вливається у тіло.
Й собі, як дереву,
листочками добра
вквітчатись закортіло.

Стрічаю літо синьо-голубе
із золотавим сонцем.
Мій краю рідний, знов і знов тебе
ногами топчуть, може сон це?
Стріляють у дітей білого дня,
в річки, в озера, нівечать будинки.
Невже ця наша зболена земля
не заслужила й промінця іскринку?

Дощинкою впаду
на землю березневу.
кожну рослинку
поцілую,
напитись дам
снаги деревам,
бо землю цю
як сонечко
люблю я.

Приляжу
на листочку клена

і у його обіймах
задрімаю.
Мала дощиночка
колись
лишиться після мене –
по її блиску
хтось й мене згадає.

Не вірилось, не марилось
не думалось колись,
в червоно-чорне зарево
всі дні умить злились.
Неначе сивий осокір
на березі німім
стоїш самотньо осторонь
однісінький ні з чим.
І вже ні в що не віриш!
Здалося, може, в снах?
На землю нашу «звірі»
напали. Це війна...

Що б не було – живи, як дуб, у гаї.
Що би не сталось – квіткою конвалій,
а чи бузку – квітуй, гори, рости!
І пам'ятай, одна така людина в світі – ти!

Василь Клічак,
член НСПУ, член НСЖУ, секретар
Національної спілки письменників України,
заслужений журналіст України, директор
видавництва НСПУ «Український
письменник», лауреат літературної премії імені
Павла Тичини та інших, доцент Інституту
журналістики КНУ імені Тараса Шевченка

БОЖЕ, УВІЙДИ В ЗЕЛЕНІ КОРИДОРИ

* * *

Вечір тихий, з відповідним статусом.
Із приємним мерехким сніжком.
По доріжках депутата Банаса
ходимо та й ходимо із псом.

Вікна у будинках ледь освітлені.
Настає обмеженості час.
Злодіяння орківських негідників
потрясають у картинках нас.

Кровожерні злодії, паскудники...
Скільки ще запрошується слів?!
Боже, покарай цих розповсюдників
зла, жахіття і кошмарних снів!

МАТЕРИК

Цього б не було без відмашки кремлівської гниди.
Нам долю готують таку, як була в Атлантиди.
Щоб наш материк затопити у крові народу
і знищити корені всі українського роду.
Що скажеш на це, Всеблагий, Всемогутній, Всевишній?
Злочинства нові доплюсовують болі колишні.

І наш материк вже у води занурюють темні.
Та є у нас сили!
Ще є у нас сили недремні,
що мужньо, хоробро, геройськи себе показали.
А з ними народ кацапню посилає подалі...

ПЕРША ВІЙНА

Перехоплено розмови
тупуватих недорік.
Наше військо кіберове
Почало́ геройський лік.

Стійко хакерські атаки
відбиває. Молодець!
І печуть щоразу раків
пси московські. Хай їм грець!

Оцифровуються дані
мародерів і убивць.
Не уникне покарання
з них ніхто. Так присяглись

хлопці наші з інтелектом,
що затребуваний скрізь.
Піднесуть не раз ефектно
москалеві свій «сюрприз».

І до всіх майбутніх звершень
доплюсують ще одні –
лаври переможців перших
в першій кіберній війні.

ЧУДЬ

Довго-довго бродила душа.

То сприймала, то не сприймала
те, як звужується межа.
Іще трохи – й її б не стало.

І хіба не твоя вина,
не твоє потурання тихе,
що таємна велась війна.
І не бачився з неї вихід.

Оприявнилась врешті суть,
як поперла орда відкрито.
І ісконно голодна чудь
вже почистила навіть корита.

А кормів з України нема.
Чути ляпаси люті по писку
без вагань – недарма чи дарма?
Безвідносно – далеко чи близько?...

ПОВЕРНЕННЯ

Віночки. Стрічечки то жовті, то блакитні.
Вишиванки. Дівчата круглолиці.
І напис недоречний очевидний
«Едгар Дега. Російські танцівниці».

У Лондоні музей. Картина в ньому
із написом для багатьох конфузним.
І помах крил воєнних напоумив
і врешті те творіння обезглуздив.

Вернулись українські танцівниці.
І повели своє одвічне коло.
І сонце омиває їхні лиця
в степу, де не стріляють, не неволять.

І де їх називають тільки тими,
якими сподобив Господь для щастя.
Картина. Напис. І вже не чужими
постали танцівниці чудернацькі.

* * *

Як Твій Син, що смертю смерть поборе,
Боже, увійди в зелені коридори.
І себе бодай на мить яви
в кожному схилянні голови,
у повітрі, в течіях вітрів,
ув очах убитих малюків.
І хлюпни хоч пригоршчу тепла
всім, що доля в лихові звела,
подихом Твоїм їх згуртувала,
як човни рибальські вздовж причалу,
що не є заручниками горя.
Боже, увійди в зелені коридори!

МАРІУПОЛЬ

«Людей нема. Зостались патріоти», -
комусь у трубку каже окупант
із сумнівом, чи зможе побороти
отих, кому призначено талан

стояти до кінця саможертвно
за кожен азовсталівський підвал
і за містян, що в стані молитовнім
спрямовують святій Марії жаль

і біль тяжкий, і страдницькі благання.
Біля військових туляться осіб.
І діти чи серед ночі, чи зрання
дорослих просять про одне. Про хліб...

Надія Кир'ян (Уютнова),
письменниця, перекладачка,
журналіст, член Національної спілки
письменників України, член Національної
спілки журналістів України, лауреат
літературної премії імені Олени Пчілки

МИ З ВАМИ В ЦЬОМУ СВІТІ НЕ САМІ

Ми з вами в цьому світі не самі,
Живуть тут звірі, птахи і комахи.
Одним повітрям дихаємо ми
І ходим під одним небесним дахом.
Хтось ходить по землі, літає хтось,
Та в кожного своя чудова мова.
Коли у дружбі жити навчимося,
То буде в світі світло і казково.

ПЕСИК ДСНСНИК

На світлині – гарний пес,
Не простий, з ДСНС,
Людям добрий помічник:
Він шукати міни звик.

Щоб усім безпечно жити,
Вільно їздити, ходити
І на річку, і у поле,
На роботу і до школи.
Песик добре постарався,
Щоб ніхто не підірвався

У містах, лісах, у селах.
Але погляд невеселий.

Сам він має світлі мрії
Тож ніяк не зрозуміє:
Хто ж ті люди, ті потвори
Що усім бажають горя?

Адже світ такий чудовий,
Гав-гав-гарний, загадковий,
Можна бігти по росі
І купатися в красі.

Нюхати чудові квіти
І на сонечку сидіти.
Гризти кісточку смачненьку,
Походити помаленьку,

Пошукати друзів гарних,
Щоб твій день минув не марно.
Скільки ще цікавих справ.

- Правду я кажу?
- Гав-гав!

ДСНС – державна служба з надзвичайних ситуацій

УКРАЇНСЬКА МАВПА

(Малюнок)

— Я танцюю і співаю,
І у мріях скрізь літаю
Над землею, в високості –
Всіх запрошую у гості
У казкову Україну.
Україна – це перлина.
Сонця ниті золоті

Сіють диво-конфетті.
А живуть тут люди добрі,
Щирі, радісні, хоробрі.
І земля у нас свята,
Гарні села і міста.
Справи всі нам до снаги.
Тільки підлі вороги
Не дають у мирі жити
І щодня життю радіти.
Тому, хлопчики й дівчата,
І малята, і звірята,
Вчіться край свій захищати.
Я ж усім бажаю щастя...

*Це намалювала Настя.
А підтверджують тепер
Мавпа, півень та бобер.*

БІЛОЧКА

В неділю в Ботанічному саду
Надигала я білочку руду.
Ця білочка, пухнаста і м'яка,
Як вогник, палахтіла у гілках.
Світився сад. І дивувався сад:
Це хто насіяв тут оцих малят,
Де кожному хотілося дістати
Оце мале створіннячко хвостате?
А поруч мами хвилювались трішки:
Чи вистачить для білочки горішків?
В цю мить усі – доросле і дитя –
Були у вирі казки і життя.
Ще їхали тролейбуси так звично,
А сад світився дзвінко і музично
І посилав світанок-дивоцвіт

Горіхові флотилії у світ.
Всміхались юнаки у чорні вуса
І розправлялись зморшки у бабусі.
А білочка, не стомлена нітрішки,
Нам повертала... золоті горішки.

У НАС РОМАН?

Коли іде зі мною до криниці,
коли мене з роботи зустріча,
я вдячна милій муркотливій киці,
немов не киця це, а дитинча.
Так лагідно уміє притулиться,
що хоч бери та прикладай до ран.
Це вже не киця, а моя сестриця
або коханий, і у нас роман.
Роман у кицьки та у поетеси?
Це може й смішно, а либонь, що й ні.
Бо не страшні мені ніякі стреси,
образи й біди також не страшні.
М'який клубочок – я це добре знаю –
в тяжку хвилину, у найважчу мить
підкотиться і тихо запитає:
— Чому ти плачеш? Що тобі болить?

ЛИСТОЧОК-ГОРОБЧИК

Листочок як горобчик на гілочку присів.
Багато тут синочків і дуже дружні всі.
Їх вітерець гойдає в колісці з пелюшок,
Листочок засинає під спів малих пташок.
Усе йому цікаве, щаслива кожна мить,
І сонечко яскраве, і небонька блакить.
Розказує, що знає, сусідові-листку,
Гойдається й співає нам пісеньку таку:
Ми живемо з піснями, народжені для втіх,
Бо деревинка-мама кохає нас усіх

Аліна Трет'якова,
провідний фахівець Центру допрофесійної
підготовки та обдарованої учнівської молоді
Навчально-наукового інституту розвитку освіти
Національного авіаційного університету, магістр
історії, член оргкомітету конкурсу «Білий голуб»

ВІЙНА ХХІ СТОЛІТТЯ

Пішов другий тиждень війни –
На рідній землі.
Вибухи, сирени, гармати...
Нема що діточкам сказати.
Плаче дівчина та мати,
Тримайся, Український солдате!
Стоїш ти за правду та волю,
Власним життям – українською кров'ю.
А тим «братським» катам все одно,
Скільки людей полягло.
У мирні хати вони гатять прицільно,
Та мають на думці, що все то – доцільно.
Кривдити землю чужу та народ
Можуть лиш власники психічних хвороб!
Однак, не минеться це вам, аж ніяк і ніколи,
Поляжете в українському полі!

В ОЧІКУВАННІ ПЕРЕМОГИ

Києве наш!
Тримайся, рідненький,
Ти – місто-герой,
Ти є столицею нашої Неньки.

У пам'яті нашій...
Родини, хрестини,
Навчання, заміжжя,
І навіть звичайні гостини.
Робота і творчість,
Прогулянка в парку,
Транспорту гуркіт,
Домашніх улюбленців затишний муркіт.
Спокій, свобода,
Краса тих каштанів,
Безмежні простори українських баштанів.
І знову побачимо, і вмить ми відчуємо
Той спокій блаженний в єднанні народу,
І сміх той дитячий
У День Перемоги!

УКРАЇНСЬКА ДУША

Лежу під Горіхом,
Та й в небо дивлюся,
Спокій миттєво
Охоплює душу.
Наче немає війни
І все то – примара:
Сльози, страждання,
Знесилена мама,
Люди без дому,
Душа українська огорнута в втому.
Але ж ні...
Мить швидко пройшла,
Знову плаче душа,
В Україні все йде ще – кривава війна!
Все те горе, на жаль, наяву,
З Україною буду,
Нікуди не їду, не йду!

Анатолій Ткаченко,

доктор філологічних наук, академік Академії наук вищої школи України, професор кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, член НСПУ, літературознавець

СИН І ЛІТО

Як маленьким був Тарас,
падав день по дню не раз:
споконвічна закарлюка,
що падіння – то наука.
Та й прислів'я не нове:
«До весілля заживе».

А теперки він великий:
«м'ясо» каже, а не «кика»,
і не «пипа», а «вода»;
вже й курчаток догляда.
Як із дідом попід лісом
Галку вдвох собі пасуть, –
назбирають підберізок
(чи бабóк) – бабусі в суп.
З бабою – город сапають:
«Ох мої ж помічнички!
Все докупки виривають –
і щиричку, й бурячки...»

А пашить зелене літо.
Скрізь такого наростло!
Кропива сичить сердито,

дзвоник тенька в синє скло.
Рознамистились порічки.
У царині – марево.
То краплистий дощ періщить,
то сонце припарює...

Музика-гармузика!
Свайба у гарбузика.
Молодий – не худий,
Не далеко й ходив
на тину гойдається;
молода – лобода,
лебедина хода,
поруч вихиляється.
А довкола – гості
гонорові й прости:
в шароварах мак
витина гопак,
а за ним цибуля,
замашна дівуля,
і пихаті жовтяки,
і кормові буряки,
навіть висадки, –
всі навприсядки.
Спілий сонях капелюха
натягнув собі на вуха,
кличе в коло кукурудзу:
«Тільки зернят не вилузуй!»
І скандують «гірко!»
редька й хрін з-під гірки,
разом з ними дружнім хором
повнощокі помідори
і ряба квасоля,
й молода картопля,
кріп,

щавель,
петрушка,
морква,
а з дерев –
шпанкі й угорки...
Не злічити всіх –
буйнолистий сміх.

Будуть живі та здорові
всі родичі гарбузові,
доки мама й тато,
доки баба й дід,
ще й людей багато
порають цей світ...

СИНІВ СОН

Ти розказав мені вперше сьогодні свій сон.
Я запишу його в зошит, як є, слово в слово.
Хай і тобі він на виріст і всім.
Ми додивлялись концерт із якогось там «Сьомого неба»,
в кадрі була панорама польоту пташиного, –
ти стрепенувся:
– Тату,
чи може людині приснитися,
що є в неї крила й вона літає?
– Може, а чом би й ні?
– От мені ж цієї ночі й приснилося!
– Знаця, ростеш.
– Ну, лечу я, лечу понад нашим селом, над городами,
а такі здоровецькі внизу – двоє коліс,
як наш київський дім заввишки.
І від них, ніби руки, гачки догори – враз у мене вчепилися:
я лечу – і колеса позаду скриплять.
Ось і Київ – пливу над покрівлями
і в наш двір приземляюся. Хлопців повнісінько,

і чогось мене хочуть набити, немовби за ті колеса.
То я й знов полетів.
І нема вже коліс, понад містом випурхую, далі та й далі.
Аж із неба – літак,
і пустив таку голку чи що – упекло мені праве крило.
Але якось дотяг до хмарини і нею крило підживив.
Коли знов де взялась така бомба велика
і за мною гасає, сердита така, як собака, ба й лащиться, тулиться:
що її відштовхну, відлечу, а вона тут як тут –
муркотить, наче бабина кішка...
Ну, та якось іздихався й знову до хмар попухав,
а вона – до землі
та як гупне,
мов двері в під'їзді –
і нічого не сталося, не розірвалась.
Я тоді прилітаю до нас на балкон,
крила склав, до кімнати заходжу.
Вас із мамою десь нема,
і сусідів немає, й Фаїни Потрібної...
– Скільки раз виправляти тебе, що Петрівни!
– Ну, Петрівної, ти не збивай!
Наче сам я – немає нікого. Сумно так мені стало –
казку знаєш про Пелеле, що лишився на світі сам? –
ото так, як йому...
Але тут одчиняються двері, вертається мама з роботи,
І ти. І Фаїна Потрібна у гості заходить.
І збудили мене, щоб сідав до уроків.
Син мій росте і літає, люди.
Син мій росте і відштовхує бомбу вві сні.
Сон йому снувся такий із казково щасливим кінцем.
Пам'ять у нього міцна, молода, то збрехати не дасть.
Ну а поки –
уроки!

ВЕЧІРНЯ БАРКАРОЛА

Надвечір з роботи вертаю –
тяжколегкої, смішногіркої, нервової, доброї, – всякої.
Пірну на Хрещатику – йду та й іду – аж запахне глибинами,
тоді на поверхню зринаю: праворуч вокзал стоголосий,
тьмопульсий,
морокою, стоною, клопотом топтаний,
уривками фраз перехожих, розхожих трамбований.
„Куди вони їдуть усі, хай-но я – до сина?” – непроминальне
станційно-вокзальне (поки коливо колеса крутиться).
Дякую, доле: й мені так банально – до сина
(доки цю книжку довбали, ми собі з Танею й доню придбали).
Не самобутнє трасую майбутнє, не-само-бутнє.
Рейки вгинаються знов понад Либіддю:
людна троїста лодья стугонить до верхів'я,
весла у неї – наша щоденна робота.

Сядемо сім'ями, всім нашим родом
коло джерел, коло столу – колом родинним вечеряти.
Струсимо з рідними втому: в тому дворі – доріжками, в тому – на
них.

І запірнемо в англійську з Тарасиком (в мене німецька була...);
матінка наша притому машиною пральною в ванні гурчатиме
або в'язатиме чи прасуватиме,
а телевизор на покуті сам із собою густиме, немов на покуті
(вухо впіймає несамохить щось із історії війн – скільки отих
історій!).

Данку – на кося, карість її погуцикаю,
подихом, запахом рідним надихаюсь – од лепехи до чорнобилю,
щастя нап'юсь – лепетання її дзвонкового,
гляну в своє позавчора, в батькові очі дитинно-пророчі –
вчитаю своє післязавтра, в'язами вчую.
В люлю вкладу, обцілую, присплю-примугиаю.

Сяду до столу свого саморобно-балконного
Перед очищами вікон людських, на долоні житейського виру,
вперто, затято складатиму – атом до атома – розпад спинятому,
кров'ю стулятиму
найзаповітнішу,
рідну молекулу
дорогої історії
миру.

Як знаходиться Слово?

Унаслідок ненормального функціонування нашої мови маємо купу відхилень від її законів, а комп'ютерним сленгом кажучи – глюків. Цю купу можна розсортувати в такі сміттєві баки: **А) прецедентні глюки; Б) уніфікатори-загальники**, здебільшого кальковані, що виступають схибленими заміниками питомих слів; **В) кальки** із серії «Чуже видно під лісом, а свого не видно під носом»; **Г) антикальки** за принципом «Хай і гірше, аби інше».

Прикладів – тьма, але наведу лише по три найпоширеніших.

Група А. Сюди належать такі, наприклад, за давніми прецедентами неправильних транслітерацій іншомовних прізвищ чи назв міст, як-от *Арістотель* замість *Аристотель* чи *Генріх Гейне* замість *Гайнріх Гайне*, *Веймар* замість *Ваймар*; двоголовий термінорід *гендер/гендер* тощо.

1. **Прецедентний глюк *гендер/тендер*.** Культивууючи його, двома махами вбиваємо чотирьох зайців: по-перше, стаємо більшими греками, ніж греки, бо в їхньому слові *γένος* перший звук, позначений літерою *γ* (гамма), ближчий до нашого [г], ніж до [r], і означає це слово ще *рід*, а не *стать* (від цього кореня – *ген*, *генетика*, *генерал* тощо); по-друге, стаємо більшими французами, ніж французи, бо їхнє *genre* (жанр) походить від того ж кореня, трансформованого через латинське *genos*, і це також ще *тільки рід*, а не *стать*; по-третє, стаємо більшими американцями, ніж американці, бо в них те, що, крім роду, означає **вже й *стать***,

звучить як **джендер**. І в цьому останньому значенні його почали вживати саме американці, до того ж спочатку іронічно. Отже, запозичивши в «статевому» (а не в «родовому») значенні термін, уже з американським суфіксом, логічно було б і залишити його таким, яким уживає весь світ. Ні, ми пішли «иним путем», але там немає звука [h]. А в нас є тепер і [h], і [g], тому, по-четверте, стаємо більшими росіянами, ніж росіяни: то *ги*-каємо, то *ти*-каємо. Насправді ж треба казати **джендер**, **джендерний**. Тим паче, що африката [дж] у нас природна: **джміль**, **джерело**. А в багатьох ситуаціях варто говорити по-своєму – **межистатеві** стосунки, співвідношення, пропорції (наприклад, на виборах) тощо.

2. Прецедентний глюк «миттєвість».

Його запустили у широкий обіг укладачі телепрограм. Мотивація така: мить не утворює ні множини, ні відмінкових закінчень, крім називного. А чому не утворює? Хто ухвалив і припечатав? Чому я не можу відмінювати рідного слова? Надто ж тоді, коли мутант уже пожирає предка навіть у називному відмінку однини. А якось, уже давненько, філологи-п'ятикурсники, що з молоком телевізії увібрали в себе «миттєвості», активно переконували мене, що миттєвість звучить експресивніше, ніж мить. Таж ні, – казав їм, – ви тільки вслухайтесь: якась довжелезна мит-те-вість – і – мить (один склад – і все сказано! Гармонія форми і змісту). Та якщо вже зайшлося про експресивність, то не знайшов нічого ліпшого, як удатися до передостаннього аргументу – спроби небуквалістських перекладацьких компенсацій («Семнадцять мгновений веснь» – назва метафорична, отже й **перекладати метафору треба метафорою**):

Сімнадцять подихів весни,

Сімнадцять дотиків весни,

Сімнадцять хвиль, що, ніби сни,

Спливли у безвість...

Стонадцять келихів дзвонять,

Стонадцять спалахів бринять,

Стонадцять щебетів щемить...

Хто ж обернув прекрасну мить

На злу миттєвість?

Зрештою, коли розбурхалась уява, то мої юні й некатегоричні опоненти погодилися, що найбільше до назви фільму підійшла б метафора «Сімнадцять хвиль весни». Для закріплення – піснетерапія: «Вийди, кохана, працюю зморена, / Хоч на миттєвість у гай» ☺

3. Прецедентний глюк «тим не менш». Це – елементарна, примітивна калька з «*тем не менее*». В оригіналі звучить досить мелодійно. Але буквально перенесений на український ґрунт, постає какофонією *тимнемени*, не виручас й *ти мне менше* (хто кого і скільки *мне?*), а *тимчасом* це зозулине яйце витіснило з гнізда цілу пригорщу питомих, але «відцураних» своїх слів: ***а втім, а таки, зате, проте, однак***, зрештою просто ***але***, а поруч із пригорщею – одна калюжа і *ти-мене-мене*ш ледь не всі тепер туди дружно чалапають.

Група Б. Загальники-уніфікатори.

1. Перший за частотністю вживання – підступний уніфікатор «знаходиться». Він щодня гвалтує питома гнізда слововжитку в усіх мобільниках, на вокзалах, у ЗМІ. Неагресивно, повзучо-емпірично гвалтує, адже слово це не позичене, але просто на очах (чи радше вухах) байдужої публіки відбулося його семантичне переінакшення. ***Знаходиться*** в нас те, що шукають. Або ще дитинка у капусті чи телятко у повітці. Евфемізм (тобто пом'кшений вислів) такий цнотливий. А в інших випадках – ***перебуває, розташований, розміщений, стоїть, лежить, сидить...*** і ще сто слів, а в сотні інших випадків – просто тире (усно – павза, наприклад: «Ваш абонент – поза зоною»). І не треба його шукати, буде змога – знайдеться. Натомість наші грамотії, а найбільше ті, що змавпували рос. «*находится*», зробили з нього **уніфікатор, загальник** на всі випадки лінощів ума. Із довоєнної доповіді поліціанта (а не змавпованого поліцейського): «На узбіччі знаходилися два трупА. Один з них знаходився без голови». Тобто це ще й мовний жах. Пороблено в Україні. Тими, що познаходилися в капусті без голів.

Відтак і *местонахождение* – не *місцезнаходження*, а ***місце перебування***. Ще більш по-людському – просто ***місце*** або

розміщення, розташування, перебування – залежно від контексту. Але з цими словами вже можна прощатися.

Але ж музей не *знаходиться*, а **розміщений, розташований**, і архів у ньому не *знаходиться*, а **зберігається**, а інформація не *знаходиться* на такому-то сайті, а **розміщена**, та й люди не *знаходяться* на станції, а **стоять, сидять, лежать, ходять**. Та й поїзд тоді *знаходиться*, якщо його шукати, бо його **подано** на таку-то колію, він там **стоїть** чи **на вас чекає**, а коли **від'їжджає**, то ще **відходить, вирушає**, а не *відправляється*, бо *відправляється* в церкві. А коли читаєш у романі «*Деся тут знаходилася каса для продажу авіаквитків*», то це взагалі як пісня: «*Деся тут знаходилася подоляночка...*». Або казка: «*Знаходилися собі дід та баба*». Це гірка іронія, апеляція до піснетерапії. Але й вона не допомагає. Що там поліціант, ось головна прокурорка країни: «...після такого знаходження пана такого-то він має знаходитись під вартою».

2. Хитро замаскована **калька-уніфікатор складова**. Її щодня відмінюють на всі заставки. Це зі словосполучки составляющая часть, яка скоротилася до прикметника, що субстантивізувався. А можна ж просто – частина. Бо й так ясно: якщо частина, то від чогось цілого. Це тільки їм треба розжовувати, що вона – составляющая. А ми ж ніби не такі. Бо ще в нас є іменник чоловічого роду **складник**, витіснений оцим субстантивованим зозулиним яйцем із рідного гнізда. Але й це ще не все. Що **складова**, що **складник**, що **частина** – то такі собі механічні доданки. А від зміни місць доданків сума не змінюється. Тоді як у переважній більшості випадків найкраще підходить напівзабутий **чинник**. Це не пасивний фактор, він здатний на **вчинки**, він **учиняє** взаємодію змісту і форми, тобто відповідає не механічному, а діалектичному їх зв'язку. Це – не дрібнички, це – на рівні Слова, яке було і є в **зачині**.

3. Примітивна семантична калька **пересуватися** чи **просуватися**. Механічно калькують **передвигаться/продвигаться**. А то різні корені. Движение – рух. **Рух** – основа буття матерії. **Пере(про)сування** – один із видів руху. Це на рівні плазунів. Та й то вони – плазують. А ще часом про людину хвору кажуть: «Ноги

насилу *пересуває*». Або про важкі речі: *пересувають* шафи з місця на місце... Ба ні, ось шедевр рекламотворчості: «**Найкращий спосіб пересування – політ!**» Жах якийсь! Та й на велосипедах, виявляється, «пересуватися в Києві складно», стверджує Перший Національний канал України. І цілком слушно стверджує: спробуй-но, пересунься на велосипеді, і то не тільки в Києві.

Нині ще завзятіше висувають, просовують і просувають кудись проекти, ідеї, пропозиції, вимоги. Хай би вже *подавали, пропонували, проітовхували*, чи навіть *продвигали* (а навіщо відмовлятися від свого кореня: є ж такі слова, як *двигун, здвиг, подвиг, подвигати, двигіти*).

Група Г. Антикальки-уніфікатори за безпринципним принципом «Хай і гірше, аби інше». 1. Антикалька *безкоштовний*. З нею боровся ще М. Рильський. Спираюся на свідчення члена-кореспондента АН УРСР Всеволода Дашкевича, мовностилістичні огляди якого всотував після служби у війську. Не подужав Максим Тадейович. А тепер цей покруч щодня тисячократно бомбить наш слух та зір і так угніздився в підкірки, що часом доводиться сперечатись навіть із колегами. «Статті докторів наук друкуються безкоштовно» – приманка для авторів. Спасибі, звичайно, але тоді для інших – коштовно? Що ж це за пара така антонімічна безкоштовний/коштовний? Із антикальки без+коштовно виходить нісенітниця: без+дорогоцінно. А тимчасом ніхто не скасовував дієслова «платити», як і префікса «без». **Плат** – шматок тканини, який іще в IX–X ст. був досить поширеною одиницею в обмінній торгівлі. А в іншомовного запозичення «коштувати» – значно пізніший німецький корінь *kosten*. Якщо вже так хочеться **гіршого**, то треба було б казати «безкоштний», але ж цього не вимовиш, а тим часом мутант пожирає предка. Щоправда, в офіційних документах часом іще зберігається *безоплатний*. І поляки теж не віддають споконвічного слов'янського слова на поталу: *bezpłatny test językowy*. А в наших дорогах безкоштовників, мабуть, діє ще й ритмічна інерція: «без-воз-мезд-но, то єсть даром» (із мультфільму про «Вінні-пуха») – 4 склади. Без-кош-тов-но – 4 склади.

Єдина надія на піснетерапію: «Нащо, Йванку ти цілував / Мос біле личко дарма». Ні, не так тепер треба: «Нащо, Йванку ти цілував / Безкоштовно, то єсть даром»...

Сухий залишок. Антоніми: без(о)платний – платний; ба навіть неоплачуваний – оплачуваний – цілком логічні, вмотивовані. А коли вживають алогічний покруч «безкоштовний» у розумінні «той, що не потребує оплати», то порушують не тільки формальну логіку, не тільки закони мовного розвитку, зокрема антонімії, а й закони економіки. Будь-який товар має свою вартість, але щось продають, тому воно *платне, оплачуване*, а щось дарують, тому воно дар-мове, *без(о)платне, неоплачуване*, але – не безкоштовне, бо в нього вкладено кошти.

2. Боки, кінцівки й порожнини.

Наша мова формувалася, зокрема, за принципом антропоморфізму, тобто, приміряння явищ природи, абстрактних понять на людину. Наприклад, *з одного боку – з другого боку*, бо їх, боків, у людини тільки два. Та й порядкового числівника *другий* ніхто не скасовував, але нині ледь не всі замінюють його іншим. Воно то й *з іншого боку* може бути, але тоді, коли розглядаємо кілька аспектів, а коли протиставляємо чи паруємо, то таки з другого, бо інший бік – уже спина або живіт. Не варто зловживати й калькованою словосполучкою той чи інший: ліпше той чи той (з'являється відтінок вибірковості між чимось подібним, а не *інакшим*).

А ось і в художньому творі: одна нога – й інша (таж їх лише дві!). До речі, про ноги й руки. Їх тепер почали посилено замінювати кінцівками. І цей жах перекочує навіть у поезію! Із вірша, присвяченого героєві війни: «Мороз пробирає. Дубіє нога. Одна? Ні, ще й друга стає нечутною». Ну, слава Богу, таки не інша нога, а друга. Але далі: «Певно, над ним таки зглянувся Біг, / бо опинився в Дніпрі у лікарні. / Та – залишивсь без кінцівок усіх. / Мовби хтось присуд виконав карний». Ну напишіть же, поете, по-людському: «Та залишився без рук і без ніг», не ампутуйте нормальних слів скальпелем медичного канцеляриту!

Не відстають і прозаїки: «Чоловік звівся на кінцівки й направився втихомирювати галасливих» – так ніби про чотириногоу або й чотирируку істоту. Тим-то й «направився», а не пішов цей чотирикінцівочний. Певне пора переставляти й фольклорні тексти з ніг і рук на витончені голови, надаючи нового дихання: «Ой ти, дівчино, не бійсь морозу: / Твої кінцівочки [в оригіналі – «я твої ніженьки»] в шапочку вложу», або: «Взяв би тебе за кінцівку [відкидаймо шароварне «за рученьку»!], повів до батенька...».

3. Юристам завдячуємо калькою **в якості**. Вона дедалі більше розростається «в якості» отруйного гриба. Ну хіба зламається язик, сказавши *викликають як свідка* чи *за свідка*, а коли вже він, язик, усихає без офіціозу/канцеляриту, то бодай **у статусі**. А в багатьох інших випадках можна сказати і *в ролі*. Бо інакше й Павла Тичину теж треба правити: «*Хай чабан – усі гукнули – в якості отамана буде*». Або «в якості» піснетерапії згадаймо пісню О. Білаша та В. Юхимовича «Журавка»: «*Не взяв мене за дружину – в світлики візьми*». А юридично треба не так: «*Не взяв мене в якості дружини – то хоч у якості світлики...*».

Шановні абітурієнти, студенти, колеги! Запрошую на свою сторінку у фейсбуці, де є, зокрема, хеш – вибачте – тег, тобто ланцюжок нотаток «Як_знаходиться_Слово».

Анатолій Ткаченко

Учителі, які підготували переможців Всеукраїнського поетичного конкурсу «Білий голуб»

1. Божко Інна Григорівна, учитель Фастівської школи народної майстерності Фастівської міської ради Київської області;
2. Лабага Ольга Петрівна, керівник гуртка «Мистецтво слова» Білоцерківської спеціалізованої природничо-математичної школи I-III ступенів № 16 ім. М.О. Кириленка Білоцерківської міської ради Київської області;
3. Людкевич Марія Йосипівна, керівник літературної студії «Джерельце» Львівського міського координаційно-методичного центру «Галицьке юнацтво», член Національної спілки письменників України;
4. Мегедь Ірина Анатоліївна, учитель Ліцею № 144 ім. Г. Ващенко м. Києва.
5. Остапчук Світлана Сергіївна, куратор Кафедри журналістики Факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету;
6. Рудяк Софія Романівна, викладач Історичного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;
7. Савіна Віталія Василівна, учитель Середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів №279 імені Петра Григоренка;
8. Селецька Віра Олексіївна, учитель Гімназії біотехнологій № 177 м. Києва;
9. Смовська Ірина Юріївна, учитель Опорного закладу – Остерської загальноосвітньої школи I-III ступенів ім. Ю. Збанацького Остерської міської ради Чернігівської області;
10. Фурман Інна Віталіївна, учитель ТОВ «Центр освіти «Оптіма» м. Києва;
11. Шпеко Наталія Вікторівна, учитель Спеціалізованої школи № 115 ім. І. Огієнка м. Києва;
12. Щербань Ольга Миколаївна, учитель Академічного ліцею № 1 імені А.С. Малишка Обухівської міської ради Київської області.

ЗМІСТ

Привітання ректора Національного авіаційного університету Максима Луцького	3
Галина Лазарева <i>Білий голуб – символ миру</i>	4
Василь Василяшко <i>Калиновий оберіг творчості</i>	5
Василь Неволов <i>Привітання</i>	11
Переможці конкурсу	
Богорад Анастасія <i>У підвалі на холодній підлозі</i>	12
Білецький Олег <i>Привид Львова</i>	15
Говорун Аліна <i>Я – мова!</i>	17
Смовський Максим <i>П'ять колосків</i>	20
Француз Вікторія <i>Світло</i>	23
Карачун Вікторія <i>Колір твого слова</i>	26
Коломієць Владислава <i>Ода Лесі Українці</i>	29
Литвин Ольвія Соломія <i>Із зимових нотаток</i>	31
Максимчук Анна <i>Люди біжать, кудись поспішають</i>	33
Слищенко Діна <i>Буча</i>	35
Верхова Аріна <i>Одна мати, одна віра, одна Батьківщина</i>	38
Гнатів Олена <i>Калина</i>	40
Нетикша Владислав <i>Не так просто</i>	42

Порхун Кіра	
<i>Слова вікові</i>	44
Циганенко Дарія	
<i>Коли почалася війна</i>	46
Призери конкурсу	
Домбровська Аріна	
<i>Україна</i>	47
Католик Дарина	
<i>Моїй Україні</i>	48
Ткач Софія	
<i>Невизначеність</i>	49
Бабенков Нікіта	
<i>Йде дощ: від сліз він землю вмиє</i>	50
Доценко Давид	
<i>Зона АТО</i>	51
Кобил Аліна	
<i>Мій старший брат</i>	52
Санцевич Микита	
<i>Герої не вмирають</i>	53
Юшко Яна	
<i>Віра</i>	54
Мороз Сергій	
<i>Не віддамо краси</i>	55
Кушнір Дар'я	
<i>Моя родина – милий рай дитинства</i>	56
Поетичне слово членів журі	
Василяшко Василь <i>Україно, в паростках надій</i>	58
Петровська Тетяна <i>У кожного є сила</i>	62
Хоменко-Семенова Леся <i>Настане День</i>	66
Довгоп'ят (Колінченко) <i>Ольга Україно моя!</i>	69
Клічак Василь <i>Боже, увійди в зелені коридори</i>	73
Кир'ян (Уютнова) <i>Надія Ми з вами в цьому світі не самі</i>	77
Аліна Третьякова <i>Війна ХХІ століття</i>	81
Ткаченко Анатолій <i>Син і літо</i>	83
<i>Як знаходиться Слово?</i>	88

Літературно-художнє видання
БІЛИЙ ГОЛУБ

Редакційна рада:

Лазарева Г.Р.

Лахтіонова Л.А.

Петровська Т.В.

Василашко В.Ф.

Кир'ян Н.В.

Довгон'ят О.М.

Відповідальна за випуск – Галина Лазарева

Упорядник – Тетяна Петровська

Редактор – Надія Кир'ян

Дизайн – Інна Божко

***До альманаху увійшли найкращі вірші учасників
Всеукраїнського поетичного конкурсу «Білий голуб»***

Навчально-науковий інститут розвитку освіти Національного авіаційного університету: Альманах поетичної творчості юних літераторів «Білий голуб», упоряд.: Петровська Т.В. – Київ, 2022. – с. 99

УДК 82-1(059)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Адреса: Україна, 03058,
просп. Любомира Гузара, 1
<https://nau.edu.ua/>

Навчально-науковий інститут розвитку освіти НАУ

Корпус 8а, кабінет 604
<http://iro.nau.edu.ua>
Тел.: (044) 406-72-02

Центр допрофесійної підготовки та обдарованої учнівської молоді ННРО НАУ

Корпус 8а, кабінет 609
<https://www.facebook.com/102652827811918>
E-mail: center.dp@nau.edu.ua
Тел.: (044) 497-68-47